

Raport privind

EVOLUȚIA SISTEMULUI DE PENSII PRIVATE

În primele șase luni ale anului 2023

Raportul privind evoluția sistemului de pensii private în primele șase luni ale anului 2023

Notă

Acest raport prezintă evoluția pieței pensiilor private în primele șase luni ale anului 2023. Raportul este realizat pe baza datelor raportate de către administratorii de fonduri de pensii pentru luna iunie 2023.

Ca urmare a rotunjirilor este posibil ca totalurile să nu corespundă exact sumei componentelor sau să apară mici diferențe față de variațiile procentuale indicate în grafice sau tabele. Toate drepturile rezervate. Reproducerea informațiilor în scopuri educative și necomerciale este permisă numai cu indicarea sursei.

Autoritatea de Supraveghere Financiară

Splaiul Independenței nr. 15, sector 5, cod poștal 050092, București

TELVÉRDE: 0800.825.627 / Internet: <http://www.asfromania.ro> / E-mail: office@asfromania.ro

CUPRINS

Sinteză.....	3
1. Contextul macroeconomic și internațional	4
2. Piața pensiilor private din România.....	20
3. Fondurile de pensii administrate privat – Pilonul II	23
3.1. Valoarea activelor	23
3.2. Participanți.....	25
3.3. Contribuții	26
3.4. Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces	28
3.5. Structura investițiilor	29
3.6. Rate de rentabilitate	35
3.7. Depozitarii fondurilor de pensii administrate privat	36
4. Fondurile de pensii facultative – Pilonul III	38
4.1. Valoarea activelor	38
4.2. Participanți.....	40
4.3. Contribuții	41
4.4. Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces	43
4.5. Structura investițiilor	44
4.6. Rate de rentabilitate	49
4.7. Depozitarii fondurilor de pensii facultative	51
5. Fondurile de pensii ocupaționale	53
Listă grafice	54
Listă tabele	57

Sinteză

Produsul Intern Brut al României a crescut cu 1,1% în ritm anual în al doilea trimestru al anului 2023, rămânând neschimbat față de estimările preliminare și încetinind față de expansiunea de 2,4% înregistrată în trimestrul anterior, în timp ce economia Uniunii Europene s-a extins cu 0,4 procente în ritm anual, reprezentând cea mai slabă rată de creștere de la recesiunea din 2020 – 2021, conform Eurostat.

Pe plan european, factorii care au descurajat creșterea economică în 2022 persistă. Inflația a rămas la un nivel ridicat și a continuat să erodeze puterea de cumpărare a gospodăriilor. Contractia politicii monetare de ca răspuns la inflație a crescut costurile de împrumut.

Fondurile de pensii private din România au acumulat active în cuantum de 114,17 miliarde lei la finalul lunii iunie 2023, în creștere cu 14% comparativ cu finalul anului anterior. Raportat la luna iunie 2022, activele totale ale fondurilor de pensii private au crescut cu 26%. Astfel, la finalul semestrului I 2023, fondurile de pensii administrate privat (Pilonul II) au acumulat active în cuantum de 110,06 miliarde lei, cu 14% mai mult față de luna decembrie a anului anterior și în creștere cu 26% comparativ cu luna iunie 2022. Fondurile de pensii facultative (Pilonul III) au acumulat active în valoare de 4,11 miliarde de lei, cu 24,5% mai mult față de aceeași perioadă a anului anterior și în creștere cu 13,5% comparativ cu luna decembrie 2022.

Instrumentele financiare din portofoliile fondurilor de pensii private care se tranzacționează pe piețe financiare sunt evaluate prin marcare la piață, indiferent de perioada de timp pentru care sunt prevăzute a fi deținute în portofolii. În această situație, evoluția valorii unitare a activului net a fondurilor de pensii private poate cuprinde pe termen scurt potențiale episoade de volatilitate, fiind influențată de acestea. Cu toate acestea, orizontul investițional al fondurilor de pensii private este unul pe termen lung, fondurile demonstrând o bună reziliență în urma șocurilor care au afectat piețele financiare în trecut.

La 30 iunie 2023, erau înscriși 8,74 milioane participanți la cele 17 fonduri de pensii private, la finalul anului precedent fiind înregistrați un număr de 8,59 milioane participanți. Numărul participanților înregistrați în sistemul pensiilor administrate privat la 30 iunie 2023 a fost de 8,07 milioane persoane, față de 7,96 milioane persoane înregistrate în luna decembrie a anului 2022, iar numărul de participanți înregistrați în sistemul pensiilor facultative a fost de 667 de mii de persoane, comparativ cu 627 de mii de persoane înregistrate la 31 decembrie 2022.

Politica investițională din cadrul portofoliilor de active ale fondurilor de pensii private continuă să fie concentrată pe piața financiară locală, ponderea investițiilor în instrumente cu venit fix reprezentând 70% din totalul portofoliului investițional al fondurilor de pensii private. La finalul semestrului I 2023, un procent de 21% a fost investit în acțiuni.

1. Contextul macroeconomic și internațional

1.1. Contextul macroeconomic local și internațional

Preambul

Organizația Mondială a Sănătății (OMS) a anunțat în luna mai că nu mai califică COVID-19 drept o "urgență de sănătate globală". Lanțurile de aprovizionare s-au recuperat în mare măsură, iar costurile de transport și timpul de livrare al furnizorilor au revenit la nivelele anterioare pandemiei. Cu toate acestea, factorii care au limitat creșterea economică în 2022 au persistat și în primul semestru din 2023. Inflația a rămas la un nivel ridicat și a continuat să erodeze puterea de cumpărare a gospodăriilor. Contractia politicii monetare ca răspuns la inflație a crescut costurile de împrumut.

Impactul ratelor de dobândă mai mari s-a resimțit și în finanțele publice, în special în economiile emergente care s-au confruntat cu costuri ridicate ale datoriei, restrângând spațiul pentru investiții prioritare. Ca rezultat, pierderile de producție în comparație cu prognozele din perioada pre-pandemică rămân semnificative, în special pentru economiile emergente.

În ciuda acestor provocări, activitatea economică globală a rămas rezilientă în primul trimestru al anului 2023, evoluție susținută în principal de sectorul de servicii. Reorientarea post-pandemică a consumului înapoi către servicii se apropie de final în economiile avansate (inclusiv în economiile din sudul Europei dependente de turism) și s-a accelerat în numeroase economii emergente și în curs de dezvoltare în primul trimestru. În contextul diminuării consumului de bunuri, reducerii productivității și al unui mediu financiar mai dificil, companiile au redus investițiile în capacitatea de producție. Formarea brută de capital fix și producția industrială au încetinit semnificativ sau au înregistrat contractii în marile economii avansate, influențând totodată comerțul internațional și producția și în piețele emergente¹.

Inflația și-a atenuat ritmul de creștere în majoritatea țărilor, dar rămâne la un nivel ridicat, cu divergențe între economii și măsurile de inflație. Conform unei analize recente realizate de către FMI, inflația de bază a scăzut însă rămâne semnificativ peste țintele asumate de cele mai multe bănci centrale.

Cu toate acestea, până în prezent, spirala prețurilor și salariilor - în care prețurile și salariile accelerează concomitent pentru o perioadă îndelungată - nu s-a instalat în economiile avansate, iar așteptările de inflație pe termen lung rămân ancorate. Ca răspuns la persistența inflației de bază, principalele bănci centrale au comunicat că vor înăspri în continuare politica monetară. Rezerva Federală a Statelor Unite a suspendat creșterile ratei dobânzii la întâlnirea din iunie, dar a semnalat că vor urma altele, iar Băncile Centrale ale Australiei, Canadei, Angliei și Europei au continuat să majoreze ratele. În același timp, în alte economii, în special în Asia de Est, unde restricțiile de mobilitate din timpul pandemiei au limitat cererea de servicii pentru o perioadă mai îndelungată decât în alte zone, inflația de bază a rămas scăzută. În China, unde inflația este mult sub ținta stabilită, banca centrală a redus recent ratele dobânzii politicii monetare.

¹ IMF (2023) World Economic Outlook Update, Near-Term Resilience, Persistent Challenges, Iulie

Banca Japoniei a menținut ratele dobânzii aproape de zero în cadrul politicii de relaxare cantitativă și calitativă cu controlul curbei de randament.

Politica monetară restrictivă a continuat să pună presiune asupra sistemului bancar, atât direct prin costuri mai mari de finanțare, cât și indirect prin creșterea riscului de credit. Astfel împrumuturile pentru companii au scăzut în primul semestru, la fel și creditarea imobiliară comercială.

Activitatea economică din zona euro a înregistrat un avans moderat în prima jumătate a anului 2023, pe fondul nivelului ridicat al comenzilor de producție și scăderii prețurilor la energie. Mai mult, aceste efecte s-au diminuat în mare parte, iar indicatorii pe termen scurt indică stagnare în viitorul apropiat în contextul condițiilor de finanțare mai strânse, a încrederii slabe a companiilor și consumatorilor și a cererii externe reduse în contextul consolidării euro.

Scăderea cererii interne, în special a consumului, arată că prețurile de consum ridicate și încă în creștere pentru majoritatea bunurilor și serviciilor au un impact mai puternic decât se preconiza în previziunile din primăvară publicate de Comisia Europeană.

Acest lucru se întâmplă în ciuda scăderii prețurilor la energie și a unei piețe a muncii puternice, care a înregistrat rate de șomaj scăzute record, o expansiune continuă a ocupării forței de muncă și salarii în creștere. Între timp, tendința de scădere pentru creditele bancare noi indică că înăsprirea politicii monetare își face simțit efectul în economie. Indicatorii de sondaj indică în prezent o încetinire a activității economice în vară și în lunile următoare, cu o slăbiciune continuă în industrie și un impuls din ce în ce mai slab în sectorul serviciilor.

Perspectiva pe termen scurt de creștere în zona euro s-a deteriorat, în timp ce pe termen mediu prognozele indică o tendință de revenire la o creștere moderată, pe măsură ce cererea internă și cea externă se redresează.

Comparând creșterea acumulată în primele două trimestre ale anului 2023 cu nivelurile din trimestrul IV din 2022, doar formarea brută de capital fix, în principal investițiile în echipamente și consumul guvernamental, au înregistrat o creștere redusă în UE (+0,2% și +0,1%, respectiv). Dinamica investițiilor a fost eterogenă în statele membre în prima jumătate a anului, cu scăderi semnificative în Irlanda și Danemarca și creșteri puternice în Spania, Olanda și Polonia². Consumul privat a stagnat, arătând că prețurile ridicate și în creștere pentru majoritatea bunurilor și serviciilor din coșul de consum, cu excepția notabilă a prețurilor la energie, au avut un impact mai mare decât se anticipa în Prognoza de Primăvară a Comisiei Europene.

La nivelul Uniunii Europene, piețele financiare sunt influențate de o serie de aspecte particulare. Condițiile financiare actuale continuă să frâneze activitatea economică. Deși creșterea așteptată a ratelor de politică monetară începând cu primăvara anului curent a fost moderată, există dovezi tot mai semnificative ale impactului său asupra costurilor de finanțare și volumelor de creditare. Investițiile și activitatea generală în sectoarele economice care depind cel mai mult de finanțare externă, cum ar fi sectorul imobiliar, sunt cele mai afectate.

² European Commission (2023) European Economic Forecast, Summer 2023, Institutional paper 255

Banca Centrală Europeană a majorat ratele de politică monetară cu încă 25 de puncte de bază la cea mai recentă întâlnire din 27 iulie, aducând creșterea totală a ratelor sale de politică monetară la 425 de puncte de bază începând din iulie 2022.

De asemenea, BCE a reafirmat angajamentele în termeni de gestionare a riscurilor la adresa stabilității financiare. Flexibilitatea în reinvestirea rambursărilor în cadrul Programului de Achiziții de Urgență Pandemică și a Instrumentului de Protecție a Transmiterii are scopul de a asigura o transmitere eficientă a politicii monetare. După tensiunile pe piețe generate de eșecul mai multor bănci din SUA și al Credit Suisse din Elveția, BCE a subliniat că ar putea furniza lichiditate, dacă este necesar pentru scopuri de stabilitate financiară³.

Rezultatele testelor de stres la nivelul UE din 2023, publicate de Autoritatea Bancară Europeană (ABE) și BCE în iulie, au indicat faptul că băncile ar rămâne rezistente într-un scenariu advers care combină o recesiune severă cu rate de dobândă și spread-uri de credit mai ridicate⁴.

Creștere economică

Graficele 1 și 2 prezintă evoluția creșterii economice în intervalul 2020 –T2 2023. Detalierea dinamicii PIB pentru România pe trimestre în intervalul 2021 – 2023 este prezentată sintetic în Tabelul 1. În al doilea trimestru al anului 2023, creșterea în zona euro a fost moderată, cu o contribuție pozitivă din partea cererii interne și acumulării de stocuri, și o contribuție negativă din partea exporturilor nete.

Tabel 1 Evoluția Produsului intern brut trimestrial

		T1	T2	T3	T4	An
- în % față de perioada corespunzătoare din anul precedent -						
Serie brută	2021	99,7	115,4	106,7	102,4	105,8
	2022	106,3	105,0	103,7	104,5	104,7
	2023	102,4	101,1	-	-	-
Serie ajustată sezonier	2021	99,0	111,5	108,4	105,4	-
	2022	104,9	104,1	103,7	104,0	-
	2023	102,9	102,7	-	-	-
- în % față de trimestrul precedent -						
Serie ajustată sezonier	2021	102,0	101,8	100,8	100,6	-
	2022	101,6	101,0	100,4	100,9	-
	2023	100,5	100,9	-	-	-

Sursa: Date INS

³ European Commission (2023) European Economic Forecast, Summer 2023, Institutional paper 255

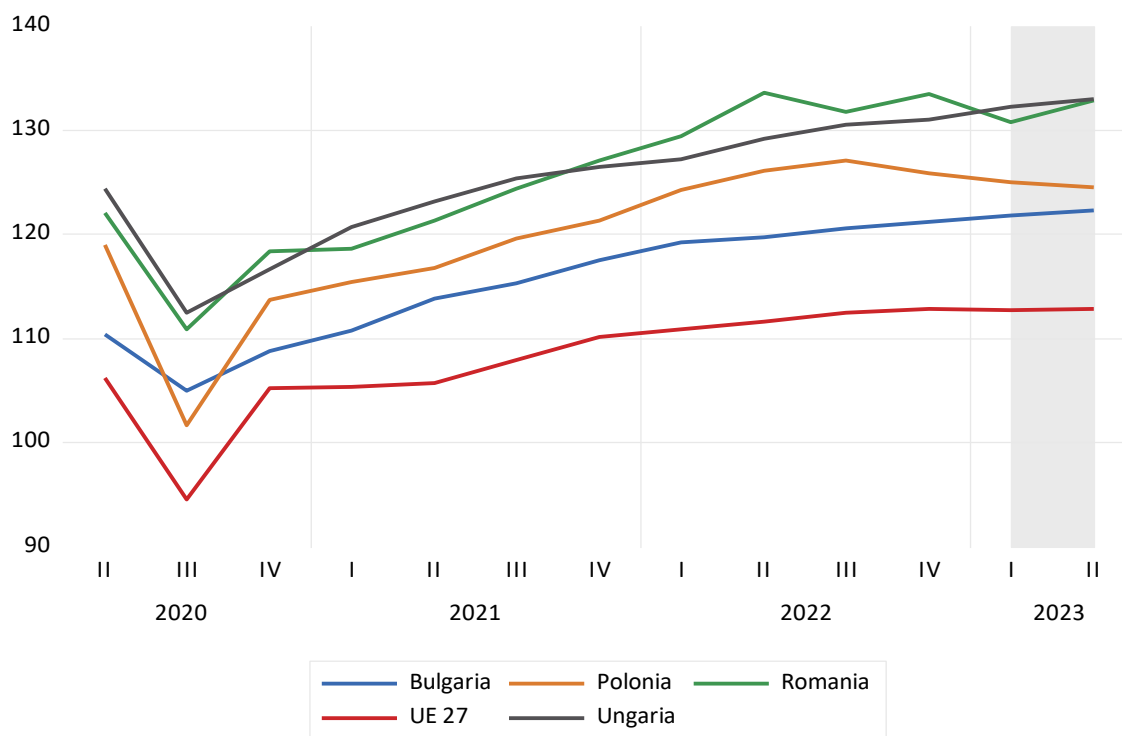
⁴ <https://www.eba.europa.eu/eba-publishes-results-its-2023-eu-wide-stress-test>

Producția industrială s-a redus în al doilea trimestru, în ciuda sprijinului din partea comenzilor mari în contextul relaxării blocajelor în lanțurile de aprovizionare. Doar activitatea în sectorul serviciilor a înregistrat o creștere trimestrială pozitivă în ceea ce privește valoarea adăugată brută în al doilea trimestru.

Produsul Intern Brut (PIB) al Uniunii Europene a înregistrat valoarea de 16.641,39 miliarde de dolari în 2022, conform datelor oficiale furnizate de Banca Mondială. Valoarea PIB-ului Uniunii Europene reprezintă 7,40 procente din economia mondială.

Economia Uniunii Europene a crescut cu 0,4 procente în ritm anual în al doilea trimestru al anului 2023, reprezentând cea mai mică rată de creștere de la recesiunea din 2020-2021, conform rapoartelor Eurostat.

Grafic 1 Creștere economică trimestrială (nivel – Indice 2015 – 100)

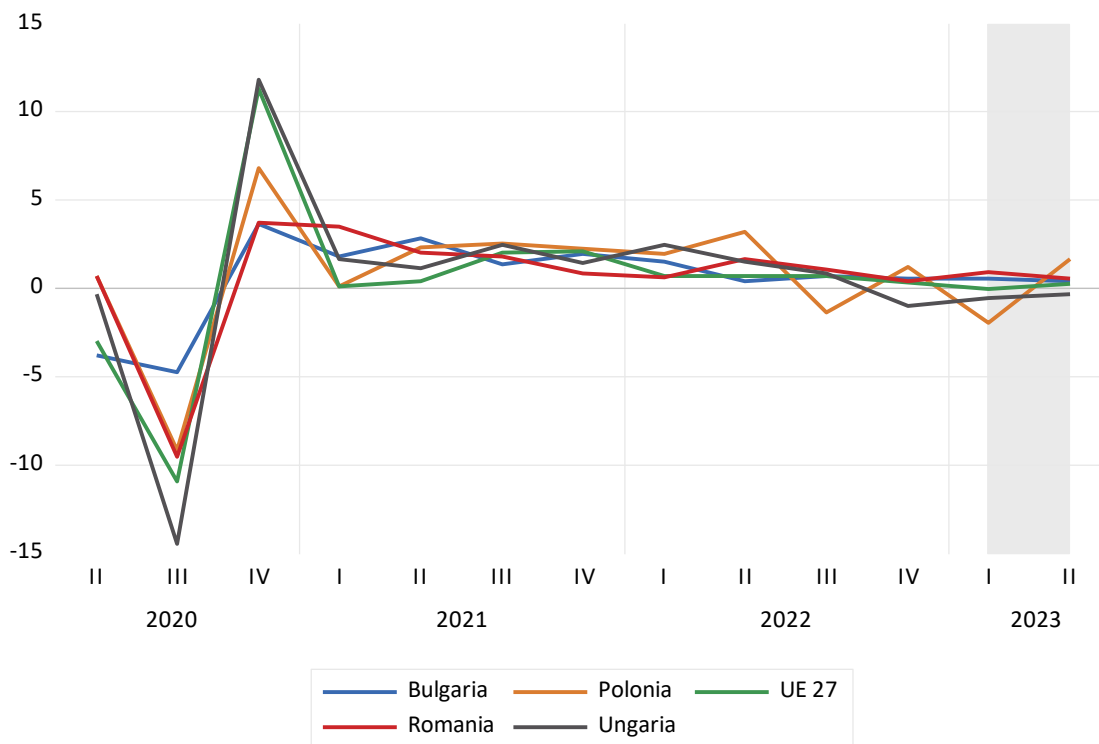

Sursa: Prelucrare ASF

Produsul Intern Brut (PIB) în România s-a situat la valoarea de 301,26 miliarde de dolari în 2022, conform datelor oficiale furnizate de Banca Mondială. Valoarea PIB-ului României reprezintă 0,13 procente din economia mondială 1,81 procente din economia UE. PIB-ul României a crescut cu 1,1% în ritm anual în al doilea trimestru al anului 2023, rămânând neschimbat față de estimările preliminare și încetinind față de expansiunea de 2,4% înregistrată în trimestrul anterior. Aceasta a marcat a noua perioadă consecutivă de creștere, dar la cea mai scăzută rată, pe fondul încetirii semnificative a consumului gospodăriilor (1,7% vs. 6,4%), în timp ce cheltuielile guvernamentale au înregistrat o scădere (-0,1% vs. 6,4%). În același timp, investițiile fixe (11,7% vs. 10,4%) au continuat să crească. În ceea ce privește exportul net,

exporturile (-1,1% vs. 1,7%) au scăzut mai puțin decât importurile (-3,4% vs. 0,2%). Pe o bază trimestrială ajustată sezonier, economia a înregistrat o creștere de 0,9% în T2 2023, accelerând față de avansul de 0,5% din trimestrul precedent, potrivit Institutului Național de Statistică.

Grafic 2 Creștere economică trimestrială (ca modificare procentuală față de perioada anterioară)

Sursa: Prelucrare ASF

Produsul Intern Brut (PIB) al României s-a extins cu 0,90 procente în al doilea trimestru al anului 2023 față de trimestrul anterior, conform Institutului Național de Statistică.

Potrivit Biroului Central de Statistică din Ungaria, Produsul Intern Brut (PIB) al Ungariei s-a contractat cu 0,30 procente în al doilea trimestru al anului 2023 față de trimestrul anterior.

Conform Biroului Central de Statistică al Poloniei (GUS), Produsul Intern Brut (PIB) al Poloniei a înregistrat o scădere de 2,2% în trimestrul doi al anului 2023 față de trimestrul anterior, după o creștere revizuită în scădere de 1,6% în perioada precedentă și în comparație cu estimările inițiale care indicau o scădere de 3,7%.

Institutul Național de Statistică din Bulgaria raportează că Produsul Intern Brut (PIB) al Bulgariei s-a extins cu 0,4% în al doilea trimestru al anului 2023 față de perioada precedentă, în concordanță cu estimările preliminare și similar cu primul trimestru din 2023.

Economia Uniunii Europene a stagnat în al doilea trimestru al anului 2023, după o expansiune de 0,2 procente în perioada precedentă, conform unei estimări finale. S-a observat o atenuare a presiunilor

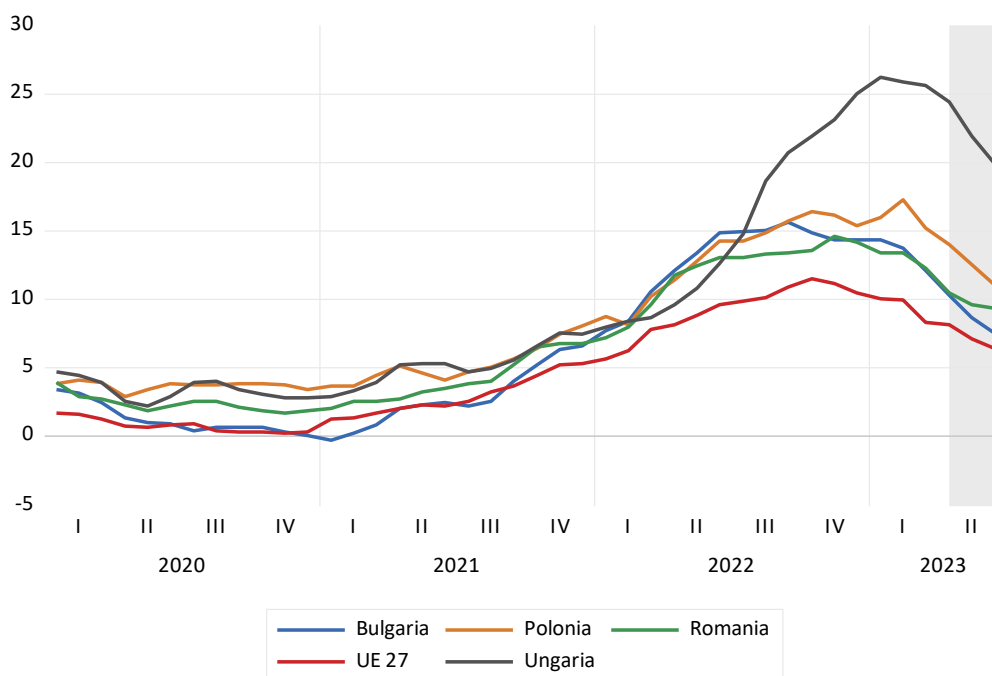
inflaționiste, dar dobânzile mai mari și scăderea încrederii au continuat să afecteze economia, conform Eurostat.

Dinamica inflației

Inflația generală în zona euro este proiectată să continue să scadă pe parcursul orizontului de prognoză pe fondul reducerii presiunilor asupra costurilor și blocajelor în aprovizionare, precum și ca urmare a impactului restrângerii politicii monetare. Inflația IAPC, excluzând energia și alimentele, este de asemenea așteptată să scadă treptat; totuși, proiecțiile arată că va rămâne peste inflația generală până la începutul anului 2024. Scăderea previzionată a inflației se datorează disipării efectelor șocurilor anterioare ale prețurilor la energie și altor presiuni de preț, cu o creștere semnificativă a costurilor salariale devenind treptat factorul dominant al inflației IAPC excluzând energia și alimentele.⁵

Rata anuală a inflației în Uniunea Europeană a scăzut la 6,10% în iulie față de 6,40% în iunie 2023, conform rapoartelor Eurostat.

Grafic 3 Rata inflației

Sursa: Prelucrare ASF

Ultimul raport al Institutului Național de Statistică arată că rata anuală a inflației în România a scăzut pentru a șasea lună consecutiv, ajungând la 9,43% în august 2023, față de 9,44% în luna anterioară, dar peste așteptările pieței de 9,15%. Aceasta a reprezentat cea mai mică valoare înregistrată din februarie 2022, în principal datorită încetinirii semnificative a prețurilor la alimente (11,88% față de 16,24% în iulie).

⁵ ECB (2023) ECB staff macroeconomic projections for the euro area

Între timp, costurile produselor non-alimentare au accelerat (6,98% față de 4,25%), în timp ce inflația pentru sectorul serviciilor a crescut ușor (11,72% față de 11,65%). Pe o bază lunară, prețurile de consum au crescut cu 0,54%, cea mai ridicată valoare în trei luni, după o creștere de 0,15% în iulie.

Rata anuală a inflației în Ungaria a scăzut la 16,4% în august 2023, față de 17,6% în iunie, apropiindu-se strâns de așteptările pieței de 16,2%. Acesta a fost cel mai mic nivel înregistrat din august 2022. Pe o bază lunară, prețurile de consum au crescut cu 0,7%, după o creștere de 0,3% în lunile anterioare, conform Biroului Central de Statistică din Ungaria.

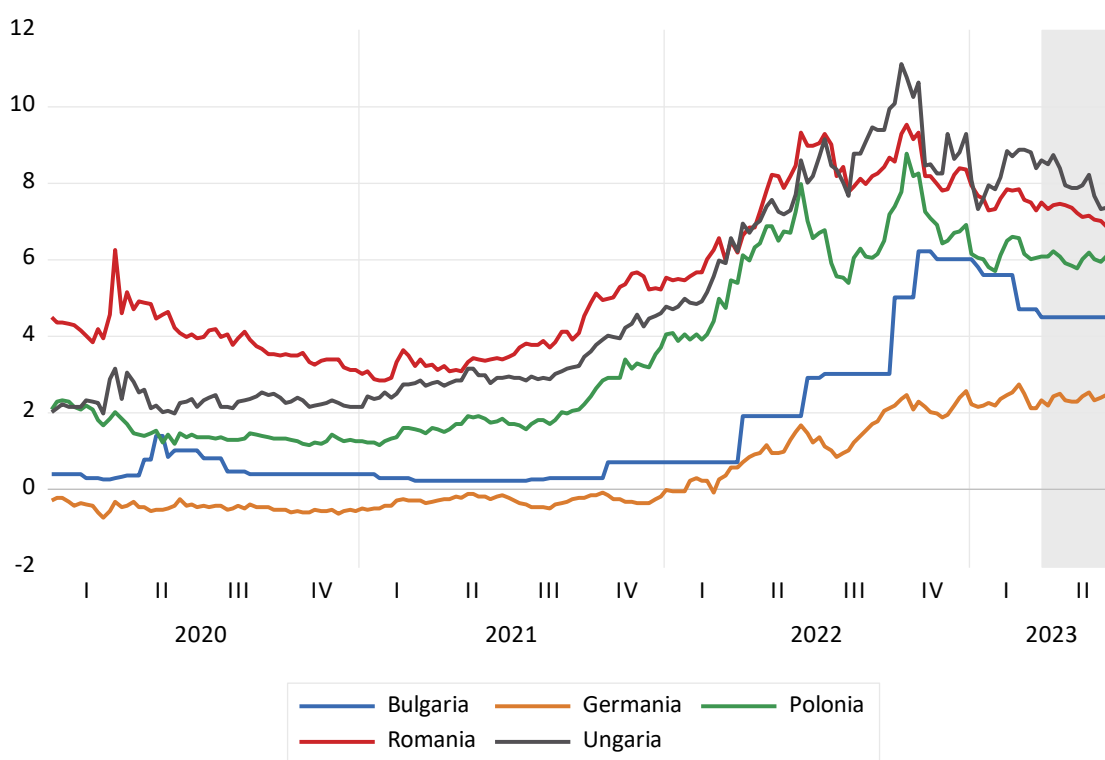
Rata anuală a inflației în Polonia a fost confirmată la 10,1% în august 2023, în scădere față de 10,8% în luna precedentă și marcând cel mai scăzut nivel din februarie 2022, conform rapoartelor Biroului Central de Statistică din Polonia (GUS).

Rata anuală a inflației în Bulgaria a încetinit la 7,7% în august 2023 față de 8,5% în iulie, atingând cel mai scăzut nivel din noiembrie 2021, conform Institutului Național de Statistică.

Rata dobânzii

Graficul 4 prezintă dinamica obligațiunilor suverane la 10 ani pentru statele incluse în analiză, Germania fiind tratată drept referință pentru evoluția europeană. Randamentele obligațiunilor guvernamentale au avut o evoluție constantă sau descendentă pe parcursul trimestrului doi din 2023.

Grafic 4 Obligațiuni suverane la 10 ani

Sursa: Prelucrare ASF

În trimestrul al II-lea 2023, BNR nu a modificat rata de politică monetară și ratele facilităților permanente față de valorile înregistrate anterior.

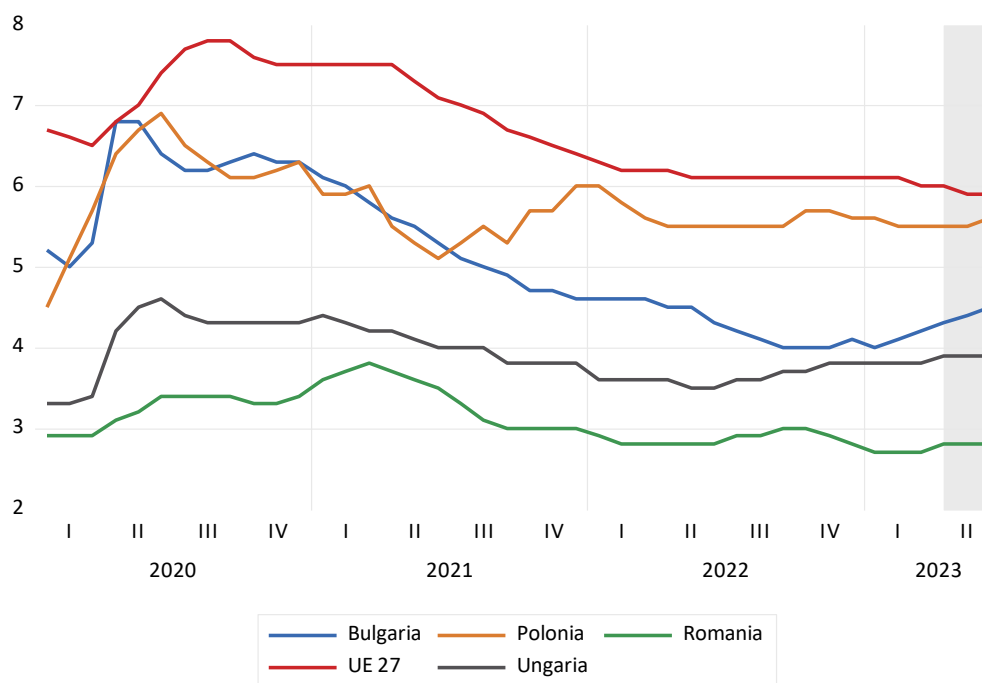
În Europa Centrală și de Est, unele bănci centrale au început să reducă ratele de dobândă de la nivelul maxim. Ratele de politică monetară au rămas neschimbate de la Prognoza de Primăvară a Comisiei Europene în Cehia și România, ambele la 7%. În același timp, în Ungaria și Polonia, băncile centrale au început să reducă ratele de politică monetară, ceea ce s-a tradus în rate anticipate puțin mai mici pentru anul următor. În Suedia și Danemarca, băncile centrale au majorat ratele de politică monetară, urmărind procesul de normalizare a politicii monetare al BCE.

Piața muncii

Conform ultimului raport Eurostat, rata șomajului în Uniunea Europeană a rămas neschimbată la 5,90% în iulie față de iunie 2023.

În ceea ce privește șomajul, rata ajustată sezonier în România a înregistrat o ușoară scădere, la 5,5% în iulie 2023, față de 5,6% în luna precedentă, pe măsură ce numărul șomerilor a scăzut cu 2 mii de persoane față de luna anterioară, ajungând la 455,4 mii. Pe sexe, rata șomajului pentru bărbați a scăzut ușor la 5,8% (față de 5,9% în iunie), în timp ce pentru femei a rămas la 5,2%.

Grafic 5 Rata lunară a șomajului

Sursa: Prelucrare ASF

Rata șomajului în Ungaria a crescut la 4% în perioada mai-iulie 2023, față de 3,3% în aceeași perioadă a anului precedent. Numărul șomerilor a crescut cu 38 de mii, ajungând la 198 de mii, în timp ce numărul angajaților a crescut cu 29 de mii, ajungând la 4,728 milioane. Între sexe, în cazul bărbaților șomeri s-a înregistrat o valoare de 106 de mii, cu o rată a șomajului în creștere la 4% față de anul precedent, în timp

ce în cazul femeilor, șomajul a fost de 92 de mii, rata șomajului fiind egală cu cea în cazul bărbaților, de 4%. În cele din urmă, timpul mediu petrecut în căutarea unui loc de muncă a fost de 9,5 luni, cu 36,8% dintre șomeri căutând un loc de muncă de cel puțin un an.

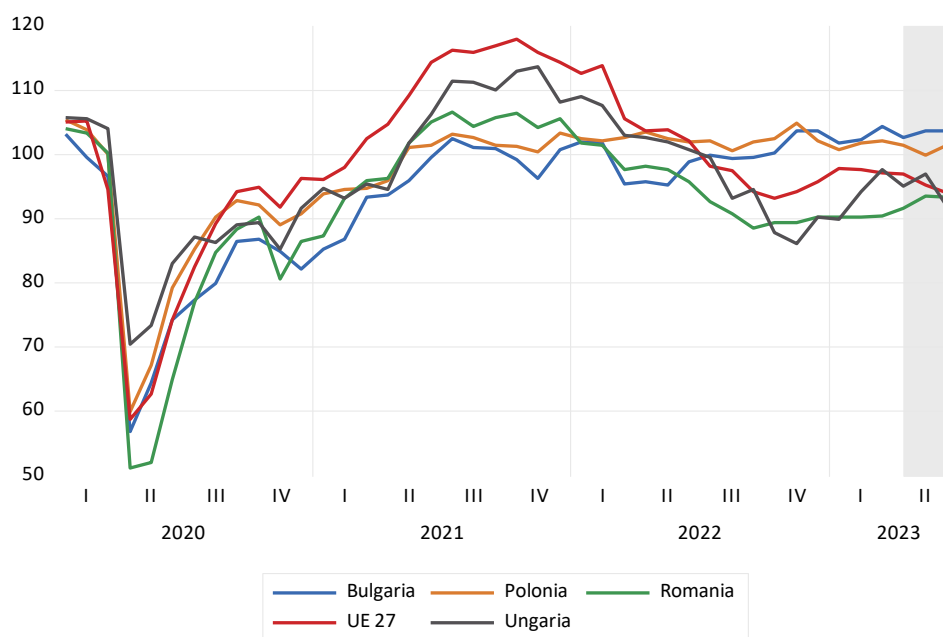
Rata șomajului în Polonia a rămas la 5% în iulie 2023, rămânând constantă față de iunie și în conformitate cu așteptările pieței. Acesta a fost și cel mai scăzut nivel înregistrat din octombrie 2019, cu numărul șomerilor înregistrați scăzând cu 1,1 mii la 782,4 mii. Comparativ cu luna iunie a anului precedent, rata șomajului a scăzut cu 0,2 puncte procentuale de la 5,2%.

Rata șomajului în Bulgaria a crescut la 5,20% în iulie față de 5% în iunie 2023, conform Ministerului Muncii și Politicii Sociale al Republicii Bulgaria.

Sentiment economic

Indicatorul de sentiment economic (ESI) este un indicator compozit ce are ca scop urmărirea dinamicii PIB. Acesta este scalat la o medie pe termen lung de 100 și o deviație standard de 10. În aceste condiții, valorile peste 100 indică un sentiment economic peste medie și vice-versa. După cum se poate observa din Graficul 6, în iunie 2023, percepția asupra dinamicii economice în Uniunea Europeană a scăzut în continuare sub nivelul pre-pandemic. Această reducere a fost determinată de o încredere mai mică în industrie, construcții, servicii și, într-o mai mică măsură, în comerțul cu amănuntul. În contrast, încrederea consumatorilor și-a continuat redresarea de la punctul minim atins în luna septembrie din anul precedent.

Grafic 6 Indicator de sentiment economic (ESI)

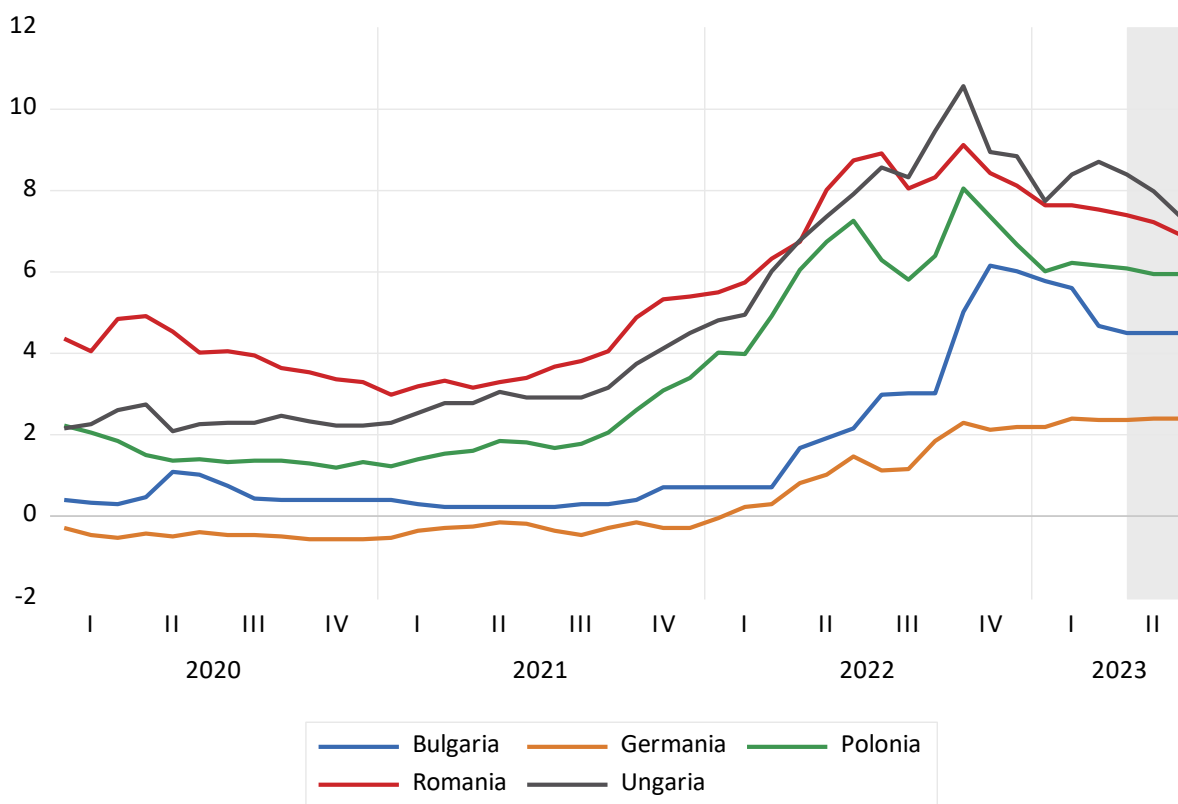

Sursa: Prelucrare ASF

Concentrația de dioxid de azot

La nivelul investigațiilor Eurostat, concentrația de dioxid de azot din principalele capitale europene este tratată ca un indicator cheie pentru dinamica variabilelor de mediu, având în vedere rațiuni tehnice ce derivă din frecvența sa de raportare⁶. Graficul 7 prezintă evoluția acestei variabile pentru statele din eșantionul de analiză. Și în acest caz, considerăm Germania drept referință pentru dinamica europeană.

Grafic 7 Concentrații dioxid de carbon în capitalele europene

Sursa: Prelucrare ASF

Concentrația de dioxid de azot rămâne sub nivelurile pre-pandemice. Concentrația medie de dioxid de azot în capitalele europene din UE a fost semnificativ mai mică, de 19,2 µg/m³ (micrograme pe metru cub) în luna iunie 2023, comparativ cu nivelul său pre-pandemic de 23,2 µg/m³ în aceeași lună a anului 2019. În iunie 2023, concentrațiile de dioxid de azot au variat între 12,1 µg/m³ în Tallinn, 13,7 µg/m³ în Viena și 13,8 µg/m³ în Lisabona, până la 27,7 µg/m³ în București, 28,1 µg/m³ în Zagreb și 34,8 µg/m³ în Atena.

Tabel 2 Indicatori de redresare economică

⁶ <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/recovery-dashboard/>

ECONOMIE ȘI MEDIU	BUSINESS ȘI COMERȚ	POPULAȚIE ȘI PIAȚA MUNCII
PIB	PRODUȚIE INDUSTRIALĂ	MORTALITATE ÎN EXCES
EMISII DE GAZE	RATA DE ÎNREGISTRARE A AFACERILOR	RATA ȘOMAJULUI
INFLAȚIE	DECLARAȚII DE INSOLVENȚĂ	RATA LOCURILOR DE MUNCĂ VACANTE
INDICATORUL DE SENTIMENT ECONOMIC	PRODUȚIE ÎN SECTORUL SERVICII	RATA OCUPĂRII FORȚEI DE MUNCĂ
CALITATEA AERULUI	PRODUȚIE ÎN SECTORUL CONSTRUCȚII	RATA ȘOMAJULUI ÎN RÂNDUL TINERILOR
NUMĂRUL DE ZBORURI	COMERȚ CU AMĂNUNTUL	
DEFICITUL/SURPLUSUL GUVERNAMENTAL	PERIOADE TURISTICE	
DATORIA GUVERNAMENTALĂ	EXPORTURI	
	IMPORTURI	
	GRADUL DE DESCHIDERE COMERCIALĂ	

Sursa: Date Eurostat

Tabelul 2 indică o serie de indicatori studiați de Eurostat⁷ pentru aproximarea nivelului de redresare economică prezent la nivelul Uniunii Europene. Sunt utilizați indicatori pentru care este posibilă o comparație cu nivelurile pre-pandemice, câmpurile albastre prezentând acele variabile pentru care valorile curente sunt la nivelul de dinaintea pandemiei.

Previțiuni

În cea mai recentă ediție a prognozelor emise de *Euromonitor International* sunt evaluate o serie de riscuri și scenarii ce pot avea impact asupra contextului economic global în perioada următoare.

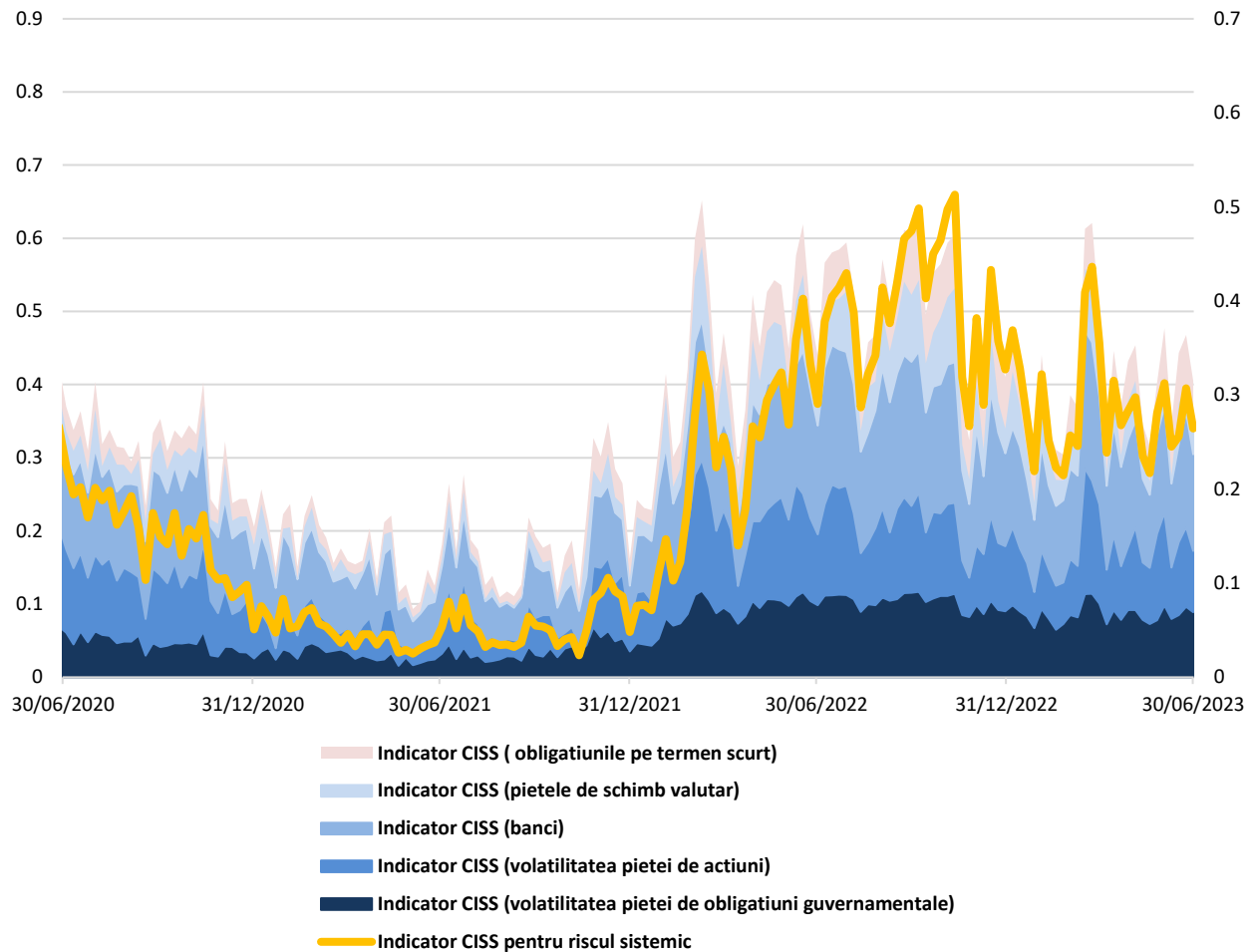
China, Statele Unite și Zona Euro se confruntă cu un grad ridicat de vulnerabilitate la potențiale șocuri adiționale, cu riscuri asupra pieței imobiliare, securității energetice și chiar asupra stabilității financiare. Scenariile pesimiste care s-ar putea materializa în oricare dintre aceste economii majore ar putea avea consecințe grave la nivel global⁸.

Tendința de creștere a sub-indicatorilor CISS din primul trimestru din 2023, care măsoară volatilitatea pieței de acțiuni și obligațiuni, semnalează un grad de risc sistemic ridicat pentru piețele financiare europene. Tendința s-a diminuat în cel de al doilea trimestru, dar se menține la un nivel ridicat.

⁷ ec.europa.eu/eurostat/cache/recovery-dashboard/

⁸ Euromonitor International (2023) Global Economic Forecasts: Q3 2023

Grafic 8 Indicatorul CISS pentru riscul sistemic

Sursa: Prelucrare ASF pe baza datelor Refinitiv

Datoria globală a crescut rapid în ultimii ani, având un impact semnificativ asupra țărilor emergente, în special. Riscul de îndatorare excesivă, cu efecte negative asupra activității economice și stabilității generale, a crescut semnificativ, pe măsură ce costurile împrumuturilor au atins noi niveluri ridicate.

1.2. Piața pensiilor private în context internațional

Sistemul pensiilor private rămâne o componentă importantă la nivel mondial, fiind perceput ca o modalitate sigură și eficientă de economisire pe termen lung. Conform datelor preliminare OECD, după o performanță puternică în 2021, activele destinate pensionării au scăzut în 2022 în majoritatea țărilor OECD. În total, aceste planuri dețineau active în valoare de 48,1 trilioane de dolari la sfârșitul anului 2022, în scădere cu 15,6% față de anul anterior. Scăderea activelor de pensii a fost generalizată și vizibilă în 32 din cele 38 de țări OECD. Cele mai mari scăderi au avut loc în Olanda (-20,7%) și în Regatul Unit (-20,2%), în timp ce alte opt țări OECD au înregistrat o scădere a valorii activelor între 10% și 20%, inclusiv Statele Unite (-15%). Ca urmare a acestor scăderi, nu a existat nicio țară OECD în care activele de pensii au depășit de două ori PIB-ul la sfârșitul anului 2022, spre deosebire de sfârșitul anului 2021, când Danemarca (233%), Islanda (219%) și Olanda (213%) au înregistrat acest lucru. În schimb, activele de pensii au crescut în 24 din cele 32 de jurisdicții raportoare din afara zonei OECD. Creșterea agregată a activelor de pensii în aceste 24 de jurisdicții a fost de 4,7%. Sistemele de pensii garantate cu active au fost introduse relativ recent într-o serie de jurisdicții din afara OECD. De exemplu, Georgia, care a avut una dintre cele mai mari creșteri ale activelor de pensii (48,5%), a introdus planuri de pensii obligatorii în 2019. Aceste planuri nou introduse, în Georgia și în alte părți, câștigă noi membri și beneficiază de sume tot mai mari de contribuții. Aceste contribuții depășesc plățile de beneficii care tocmai au început sau nu au început încă și compensează eventualele pierderi din investiții.

Gradul de penetrare a pensiilor private, calculat ca raportul dintre activele totale ale vehiculelor de economisire pentru pensionare și PIB, diferă de la stat la stat. Danemarca a înregistrat cea mai mare valoare a activelor de pensii în raport cu PIB-ul la sfârșitul anului 2022, luând în considerare toate tipurile de instrumente de economisire pentru pensie (191,1% din PIB), urmată de Islanda (183,2%). În cazul României, gradul de penetrare a pensiilor private a atins procentul de 7,1% în anul 2022, în scădere cu 0,7 puncte procentuale față de anul precedent. Activele totale ale fondurilor private din România au înregistrat creșteri substanțiale de la an la an, pe tot parcursul funcționării sistemului de pensii private.

Tabel 3 Evoluția gradului de penetrare al pensiilor private (activele totale ale mijloacelor de economisire pentru pensionare % PIB)

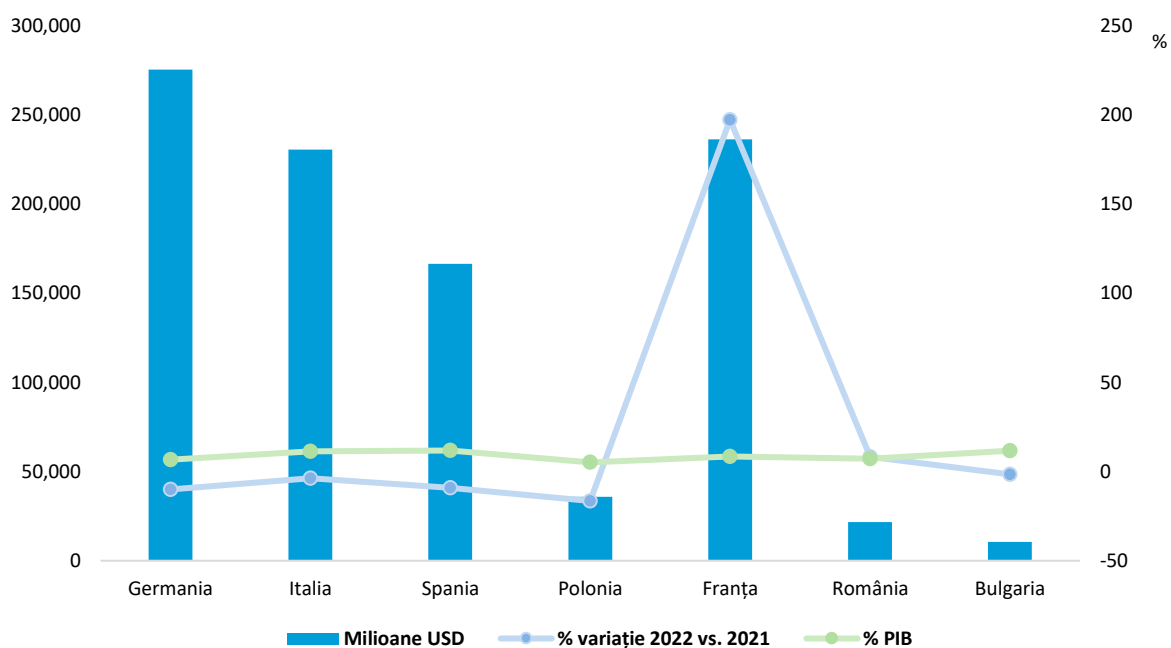
	Active % PIB 2012	Active % PIB 2022
Danemarca	190,0	191,1
Islanda	139,1	183,2
SUA	122,7	133,5
Suedia	65,6	98,7
Croația	16,0	28,1
Kosovo	15,0	27,1
Letonia	7,6	16,3
Macedonia de Nord	4,6	14,6
Slovacia	9,3	14,0
Estonia	9,8	13,0

Spania	13,3	11,8
Bulgaria	6,9	11,7
Italia	6,6	11,3
Cehia	6,7	8,8
Lituania	4,3	8,7
Franța	8,8	8,4
România	1,7	7,1
Slovenia	6,3	6,7
Belgia	25,9	6,2
Ungaria	3,8	4,2
Serbia	0,4	0,7
Albania	0,0	0,3

Sursa: OECD - Pension Markets in Focus, Iunie 2023

În anul 2022, în cea mai mare parte, statele au înregistrat scăderi anuale ale activelor fondurilor de pensii. Ținând cont de valoarea activelor fondurilor de pensii, în SUA a fost constată cea mai ridicată valoare, de 34 trilioane USD, urmată de Marea Britanie (2,4 trilioane USD), Australia (2,09 trilioane USD), Canada (1,55 trilioane USD) și Olanda (1,54 trilioane USD) în vreme ce Germania deține peste 275 miliarde USD.

Grafic 9 Activele fondurilor de pensii în statele europene, % PIB, anul 2022

Sursa: OECD - Pension Markets in Focus, Iunie 2023

Structura investițională a portofoliilor influențează randamentele obținute de vehiculele investiționale. Astfel, o alocare mai mare a portofoliului către active riscante implică randamente potențiale mai mari, dar și o volatilitate mai mare a randamentului.

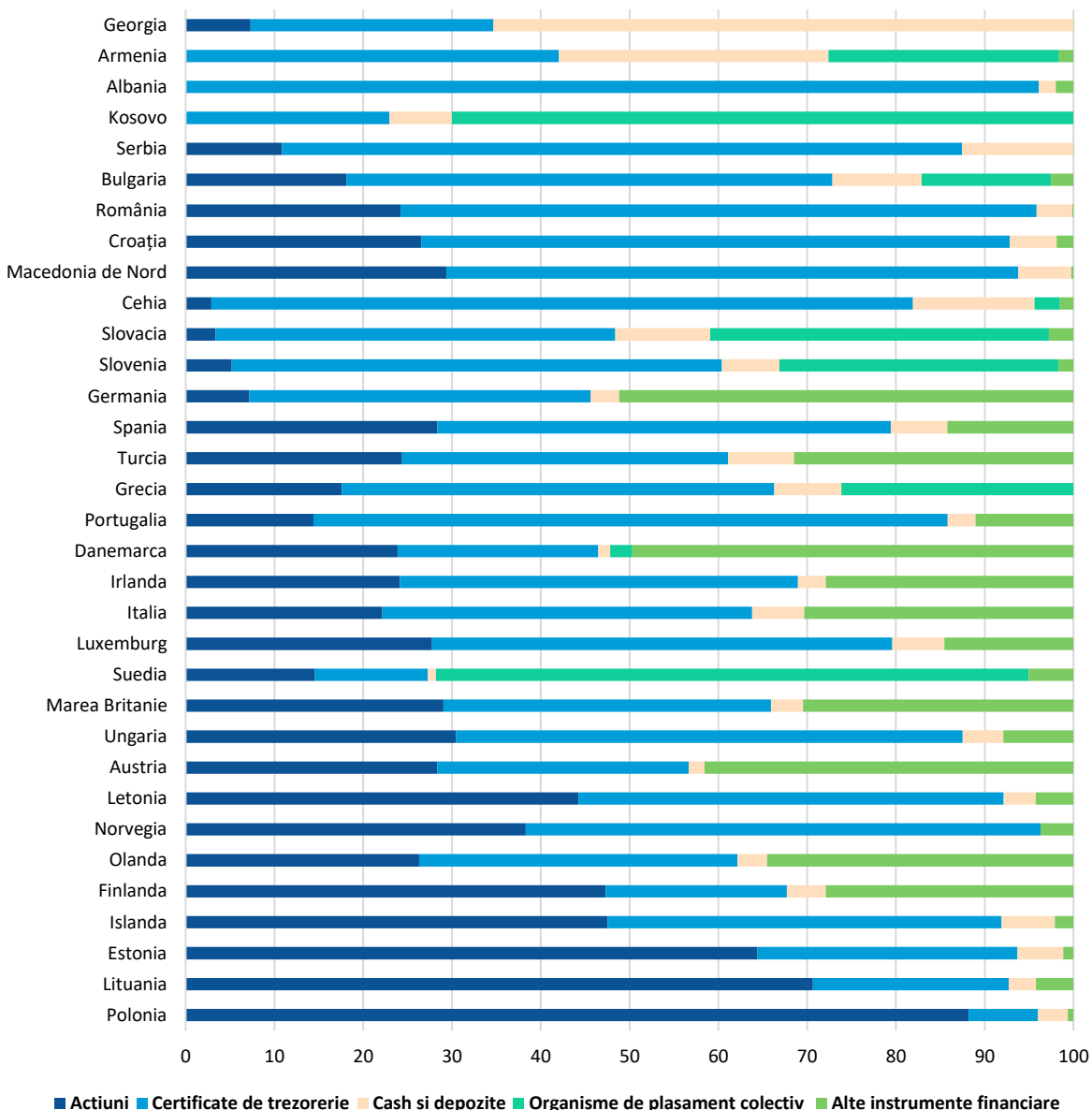
Creșterea inflației în 2022, coroborată cu creșterea ratelor dobânzilor, a dus la o pierdere de valoare a obligațiunilor din portofoliul furnizorilor de planuri de pensii. Obligațiunile reprezentau 48% din investițiile furnizorilor de planuri de pensii la sfârșitul anului 2022, în medie, în 65 de jurisdicții raportoare, și au depășit 50% din investițiile acestora în 27 dintre ele. Albania a înregistrat cea mai mare pondere a activelor de pensii în obligațiuni (96%), din cauza lipsei altor oportunități de investiții interne. Dintre țările OECD, Republica Cehă a fost țara în care activele de pensii au fost investite cel mai mult în obligațiuni (79%), deoarece unele tipuri de fonduri de pensii (denumite fonduri de pensii transformate) investesc în instrumente cu venit fix pentru a putea respecta garanția de rentabilitate nominală anuală non-negativă pe care o oferă.

Pe lângă pierderile din investiții în obligațiuni, alte pierderi au fost cauzate de scăderile generalizate ale evaluărilor acțiunilor. De exemplu, unele dintre cele mai importante piețe bursiere la nivel mondial au scăzut, cu 19% pentru S&P500, cu 9% pentru Nikkei 225 și cu 12% pentru DAX la sfârșitul anului 2022 comparativ cu sfârșitul anului 2021. Cele trei țări cu cele mai mici rate de rentabilitate în 2022 - Letonia, Lituania și Polonia - sunt, de asemenea, cele în care cele mai multe active de pensii au fost investite în acțiuni: 44% în Letonia, 71% în Lituania și 88% în Polonia. Alocarea ridicată de acțiuni în Polonia se datorează interdicției pentru fondurile de pensii deschise de a investi în titluri de stat. În Lituania, strategiile de investiții implicite ale celui de-al doilea pilon de pensii sunt fondurile de tip ciclu de viață, cu o proporție ridicată de active în acțiuni pentru tineri până la sfârșitul vârstei de 40 de ani. Activele de pensii din Letonia și Lituania au o expunere internațională relativ mare și, prin urmare, sunt afectate de evoluțiile de pe piețele financiare din străinătate. În Polonia, randamentul scăzut al fondurilor de pensii deschise în 2022 reflectă parțial scăderea cu 17% a indicelui care include toate companiile listate la bursă pe principala piață internă (WIG).

Spre exemplu reglementările privind investițiile din unele țări pot impune, de asemenea, furnizorilor de pensii să investească o anumită proporție din activele lor în anumite instrumente financiare.

Având în vedere caracterul obligatoriu al sistemului de pensii administrate privat din România, legiuitorul a instituit mai multe mecanisme de protecție a participanților, printre care se numără rata minimă de rentabilitate pentru fiecare categorie de risc a fondurilor de pensii private. În cazul în care un fond obține periodic rate de rentabilitate inferioare ratei minime, se declanșează aplicarea unor măsuri speciale de supraveghere în vederea redresării situației. În contextul în care există un număr restrâns de fonduri de pensii administrate privat și al mecanismelor de protecție existente, s-a constatat o abordare similară din partea administratorilor în ceea ce privește alocarea strategică a portofoliului investițional, caracterizată printr-o expunere moderată la risc și totodată printr-o preferință pentru titlurile emise de către statul român. Pe plan european, piețele fondurilor de pensii private sunt diferite structural de piața din România. Majoritatea produselor sunt facultative și predomină în multe țări fondurile de pensii ocupaționale. În acest context, portofoliile agregate ale fondurilor de pensii europene, existente într-un număr mult mai mare, sunt investite într-un mix de active financiare, în special obligațiuni și acțiuni.

Grafic 10 Structura investițională a mijloacelor de economisire pentru pensionare în statele europene în anul 2022 (%)

Sursa: OECD - Pension Markets in Focus, Iunie 2023

Pensiile private sunt investiții pe termen lung, iar volatilitatea temporară a pieței financiare nu reprezintă un risc major asupra sistemelor de pensii private. La nivel mondial, administratorii fondurilor de pensii private au expuneri mici pe Rusia sau pe companii rusești, acestea fiind atent monitorizate sau excluse pe cât posibil din portofolii. O altă măsură de siguranță pentru pensiile private o constituie diversificarea portofoliilor, astfel încât activele să fie investite în diverse industrii sau zone geografice.

2. Piața pensiilor private din România

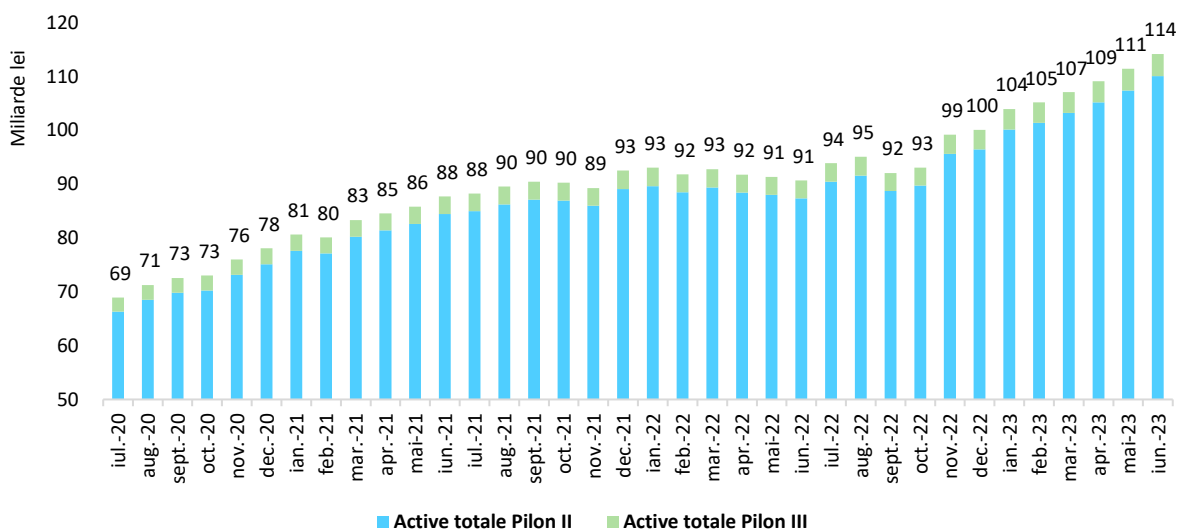
La finalul lunii iunie 2023, fondurile de pensii private (pilon II și pilon III) au acumulat active totale în valoare de 114,17 miliarde lei (respectiv active nete în valoare de 114,15 miliarde lei), cu 14% mai mult comparativ cu finalul anului precedent. Raportat la luna iunie 2022, valoarea activelor a crescut cu 26%. Ca pondere în PIB, activele totale ale sistemului de pensii private au înregistrat un nivel de peste 8,35%, la finalul lunii iunie 2023⁹.

Principalele date referitoare la sistemul de pensii private sunt enumerate mai jos:

La 30 iunie 2023, politica investițională din cadrul portofoliilor de active ale fondurilor de pensii private continuă să fie concentrată pe piața locală de capital. Ponderea investițiilor în instrumente cu venit fix reprezenta aproximativ 70% din totalul portofoliului investițional al fondurilor de pensii private, în timp ce un procent de 21% a fost investit în acțiuni.

Grafic 11 Valoarea activelor totale ale sistemului de pensii private

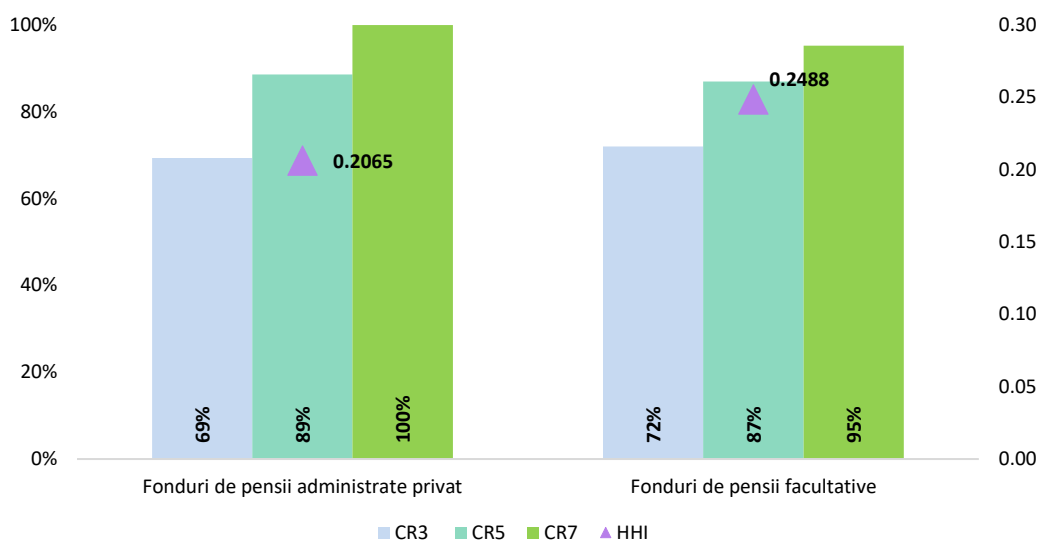

Sursa: calcule ASF

⁹ PIB a fost calculat ca sumă a ultimelor patru trimestre, serie ajustată sezonier, prețuri curente.

Activele fondurilor din pilonul II reprezintă peste 96% din totalul activelor sistemului de pensii private din România, în timp ce dimensiunea pilonului III rămâne una redusă.

Grafic 12 Gradul de concentrare al fondurilor de pensii private (în funcție de valoarea totală a activelor la 30 iunie 2023)

Sursa: calcule ASF

Conform principalilor indicatori folosiți de Consiliul Concurenței, gradul de concentrare pe piața pensiilor private se menține unul ridicat și la finalul lunii iunie 2023, situație explicabilă din motive legate de structura pieței, a numărului redus de fonduri de pensii private și de mecanismul de înregistrare automată pe Pilonul II, prin care majoritatea participanților nou intrați sunt distribuiți în cote egale tuturor administratorilor de fonduri de pensii administrate privat.

Activitatea de depozitare a activelor fondurilor de pensii private este realizată de trei bănci și se menține la un nivel ridicat de concentrare, BRD – Groupe Societe Generale SA deținând o cotă de piață de 82%.

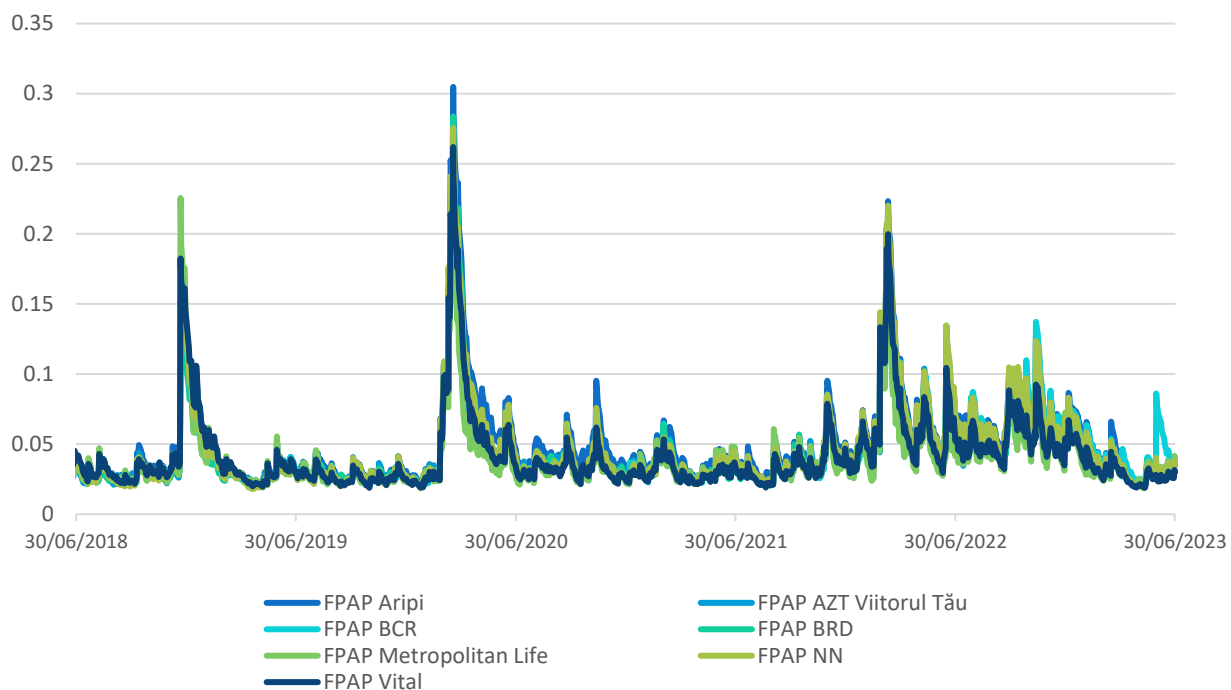
Tabel 4 Cota de piață a depozitarilor fondurilor de pensii private

Depozitar	Valoare active în custodie	% în total active
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	93.685.847.375	82,06%
RAIFFEISEN BANK SA	15.579.286.627	13,65%
BANCA COMERCIALĂ ROMÂNĂ SA	4.909.268.691	4,30%
Total	114.174.402.693	100 %

Sursa: prelucrare ASF

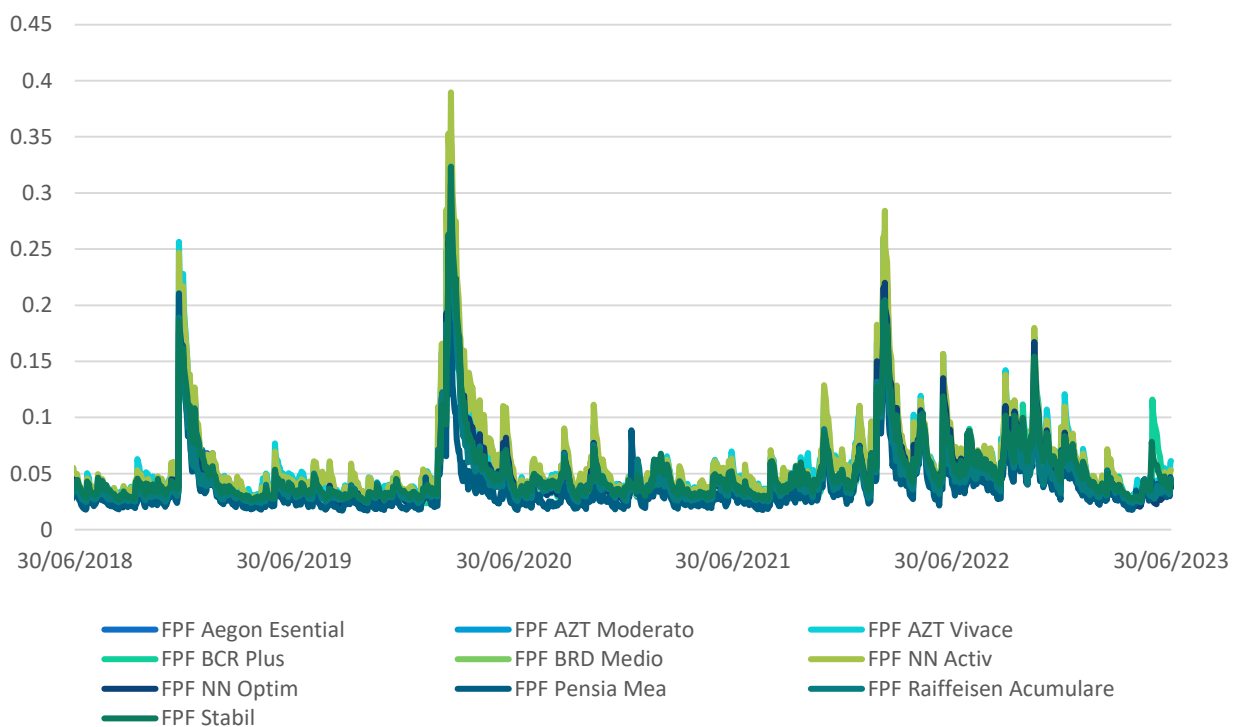
În al doilea trimestru al anului 2023, volatilitatea activelor unitare nete ale fondurilor de pensii private și-a continuat tendința de temperare, demarată la începutul anului 2023.

Grafic 13 Evoluția volatilității zilnice anualizate a fondurilor de pensii din Pilonul II - GARCH (1,1)

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 14 Evoluția volatilității zilnice anualizate a fondurilor de pensii din Pilonul III - GARCH (1,1)

Sursa: prelucrare ASF

3. Fondurile de pensii administrate privat – Pilonul II

La finalul lunii iunie 2023, erau înscrise în Registrul Electronic al Autorității de Supraveghere Financiară șapte fonduri de pensii administrate privat. Acestea sunt administrate de șapte administratori de fonduri de pensii private, activele lor fiind încredințate spre păstrare unui număr de trei bănci din România cu rol de depozitari. Valoarea totală a activelor fondurilor de pensii administrate privat a fost de 110,06 miliarde lei la finalul lunii iunie 2023, în creștere cu aproximativ 26% comparativ cu aceeași dată a anului 2022. Comparativ cu luna decembrie 2022, valoarea activelor totale a crescut cu 14%. Numărul participanților înregistrați în sistemul pensiilor administrate privat la 30 iunie 2023 a fost de 8,07 milioane persoane, în creștere față de 7,96 milioane persoane la finalul anului anterior.

La nivelul Pilonului II, contribuția medie a participanților cu contribuții virate la în luna iunie 2023 a fost de circa 271 lei/participant, în timp ce la 31 decembrie 2022 valoarea acesteia a fost de 237 lei/participant. În semestrul I 2023, contribuțiile virate în sistemul de pensii administrate privat au fost în cuantum de 6,32 miliarde lei, în creștere cu aproximativ 16% față de aceeași perioadă a anului anterior.

La finalul lunii iunie 2023, titlurile de stat și acțiunile au rămas principalele instrumente financiare în care au investit fondurile de pensii administrate privat. Plasamentele fondurilor de pensii administrate privat în titluri de stat au reprezentat 63,3% la 30 iunie 2023, în ușoară creștere față de nivelul de 62,3% înregistrat la 31 decembrie 2022. Totodată, investițiile în acțiuni au reprezentat un procent de 20,58% din valoarea totală a activelor fondurilor de pensii din Pilonul II. De asemenea, ponderi importante erau investite și în obligațiuni corporative (5,79%) și depozite bancare și conturi curente (6,56%).

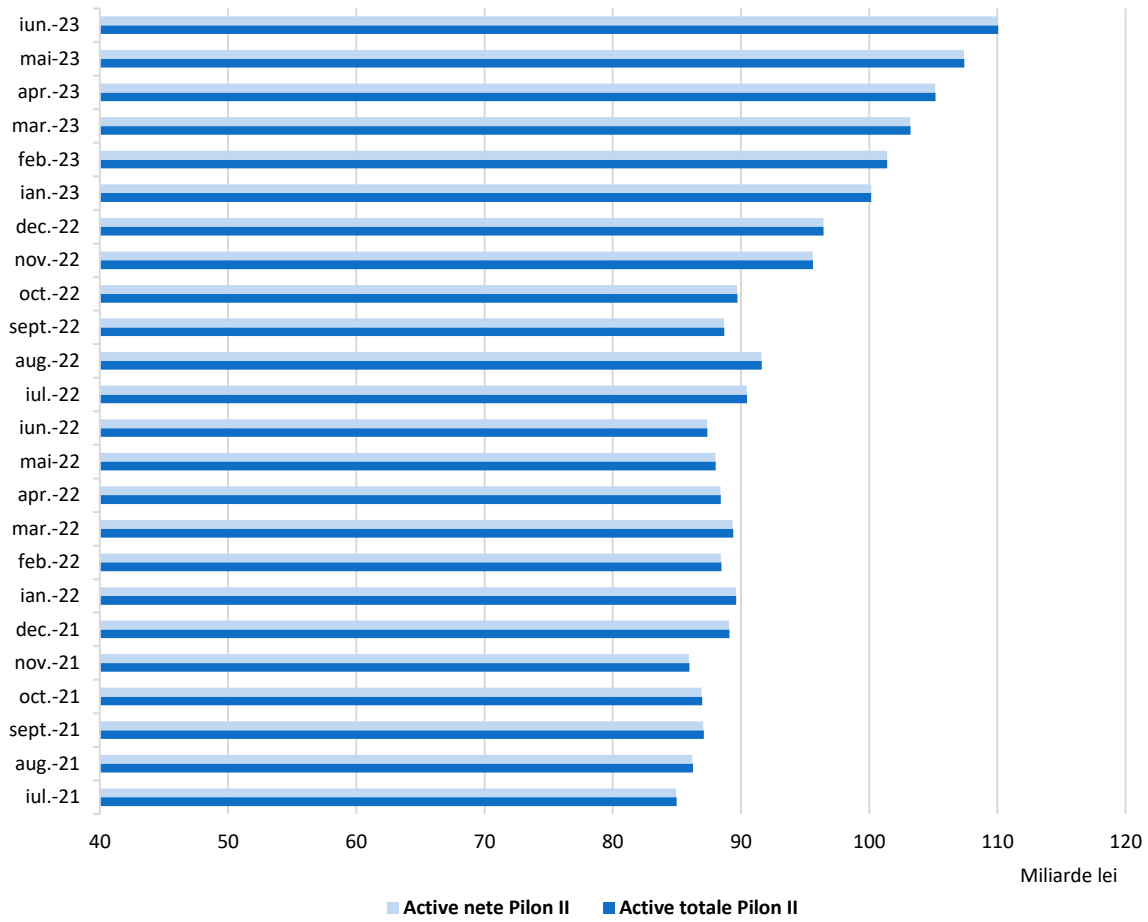
Rata medie ponderată de rentabilitate a tuturor fondurilor de pensii administrate privat a fost 5,53% în iunie 2023, în creștere față de finalul anului 2022 (4,13%).

La finalul lunii iunie 2023, valoarea medie a activului unui participant la sistemul pensiilor administrate privat era de 13.775 lei, înregistrând o creștere de 22,6% comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior și o creștere de 12,5% față de finalul anului 2022. Pe parcursul semestrului I 2023 au fost efectuate plăți ale activului personal net către participanți în cuantum de 341 milioane lei pentru 19.394 de participanți și beneficiari.

3.1. Valoarea activelor

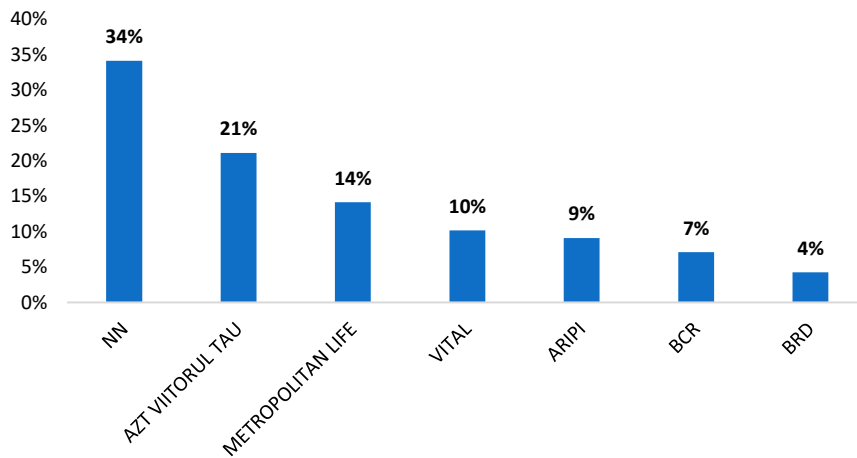
La finalul lunii iunie 2023, valoarea totală a activelor fondurilor de pensii administrate privat a fost de 110,06 miliarde lei, iar valoarea activelor nete a atins nivelul de 110,04 miliarde lei.

Grafic 15 Valoarea activelor fondurilor de pensii administrate privat

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 16 Activele administrate și cota de piață a fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2023

Sursa: prelucrare ASF

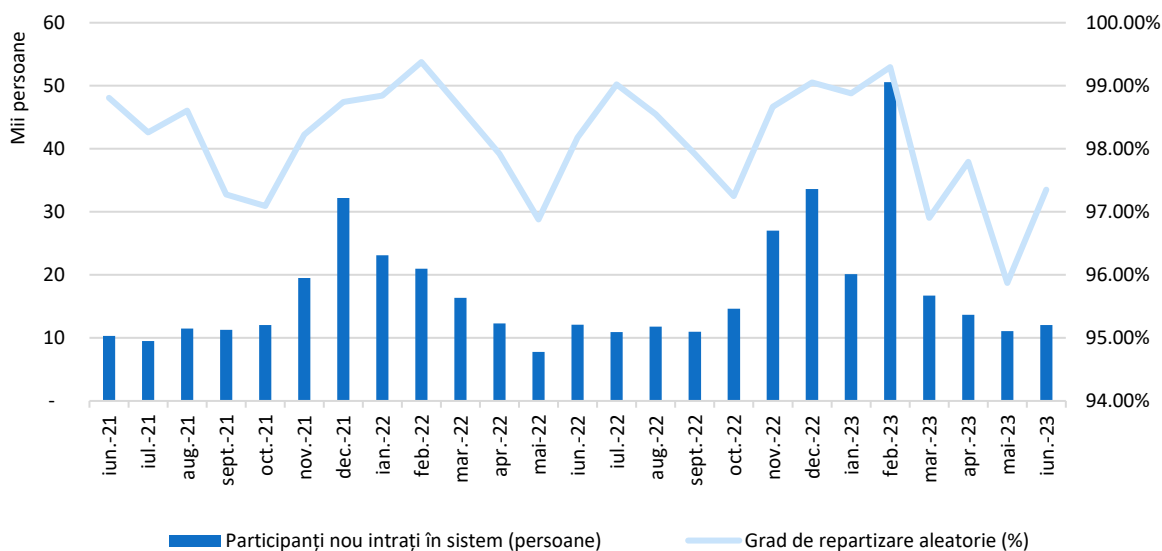
Piața fondurilor de pensii administrate privat înregistrează un grad ridicat de concentrare, primele trei fonduri totalizând 69% din activele totale.

3.2. Participanți

La 30 iunie 2023, numărul total al participanților la sistemul de pensii administrate privat a fost de 8,07 milioane persoane, în creștere cu 2,46% comparativ cu aceeași dată a anului anterior. De la începutul anului până în luna iunie, inclusiv, s-au înregistrat în sistem aproximativ 124,16 mii de persoane, în creștere cu 34% față de aceeași perioadă a anului precedent. Primele trei fonduri de pensii administrate privat în funcție de numărul de participanți, FPAP NN (26%), FPAP AZT Viitorul Tău (21%) și FPAP Metropolitan Life (14%), cumulează un procent de 61% din numărul total de persoane înregistrate în sistem.

În ceea ce privește distribuția pe grupe de vârstă, la finalul lunii iunie 2023, ponderea participanților cu vârsta de până în 35 ani a fost de 36% din totalul participanților, iar ponderea celor cu vârstă de peste 35 ani a fost de 64%. Distribuția participanților pe gen rămâne constantă, ponderea participanților de genul feminin în numărul total de participanți fiind de 48%, iar ponderea persoanelor de gen masculin de 52%.

Grafic 17 Evoluția numărului de participanți nou intrați în sistem (axa stângă) și a gradului de repartizare aleatorie (axa dreaptă)

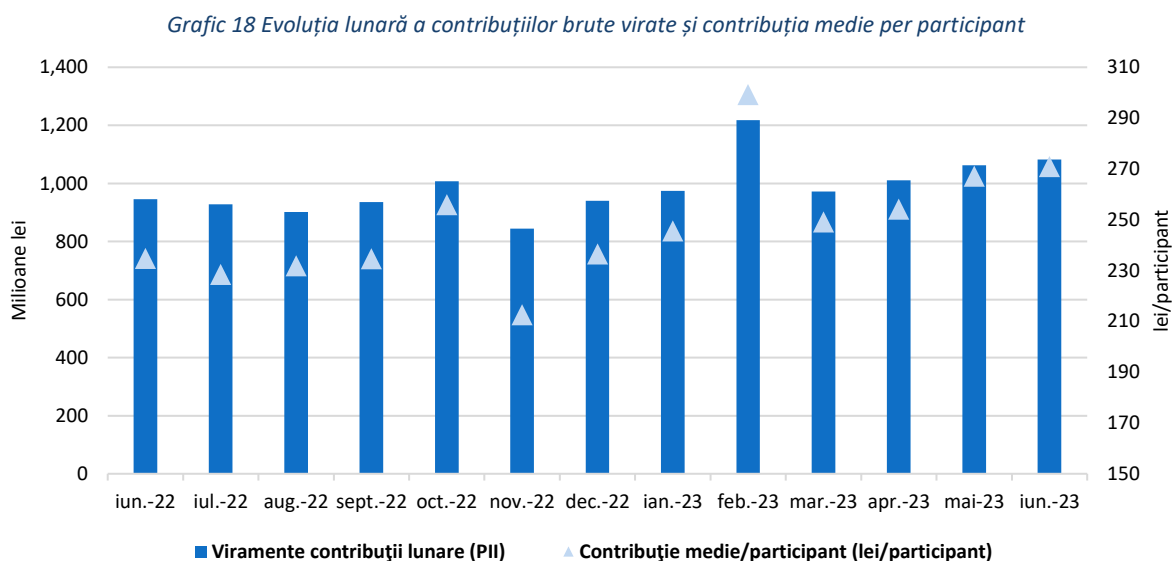
Sursa: prelucrare ASF

Un număr de aproximativ 121,98 mii de persoane au fost repartizate aleatoriu către un fond de pensii administrat privat în semestrul I 2023, reprezentând 98% din totalul persoanelor nou intrate în sistem.

3.3. Contribuții

De la începutul anului până în luna iunie 2023, au fost virate contribuții brute către fondurile de pensii administrate privat în cuantum de 6,32 miliarde lei, cu 16% mai mult comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior. În luna iunie 2023 au fost virate contribuții brute în cuantum de aproximativ 1,083 miliarde lei, în creștere cu 15,2% comparativ cu luna decembrie 2022 (940 milioane lei).

Contribuția medie per participant a fost de circa 271 lei în luna iunie 2023, cu 15% mai mult comparativ cu cea înregistrată în aceeași perioadă a anului precedent.

Sursa: prelucrare ASF

Tabel 5 Distribuția pe regiuni a contribuției lunare medii în luna iunie 2023 (lei)

București	376	Galați	263	Neamț	237	Hunedoara	224
Cluj	343	Olt	262	Alba	235	Vâlcea	223
Timiș	342	Giurgiu	259	Sălaj	235	Gorj	221
Ilfov	335	Tulcea	254	Suceava	232	Bihor	220
Iași	300	Prahova	254	Arad	232	Maramureș	219
Sibiu	296	Botoșani	251	Ialomița	232	Bistrița-Năsăud	218
Brașov	286	Călărași	251	Buzău	230	Covasna	217
Arges	284	Brăila	240	Dâmbovița	228	Vaslui	216
Mureș	274	Mehedinți	239	Satu Mare	227	Harghita	210
Dolj	268	Teleorman	237	Caraș-Severin	226	Vrancea	206
Constanța	267	Bacău	237				

Sursa: prelucrare ASF

Contribuția lunară medie variază puternic în funcție de județ, cele mai mari valori fiind înregistrate în Municipiul București (376 lei/participant), Cluj (343 lei/participant), Timiș (342 lei/participant), Ilfov (335 lei/participant), și Iași (300 lei/participant). Cele mai mici contribuții lunare medii se înregistrează în Vaslui (216 lei/participant), Harghita (210 lei/participant) și Vrancea (206 lei/participant).

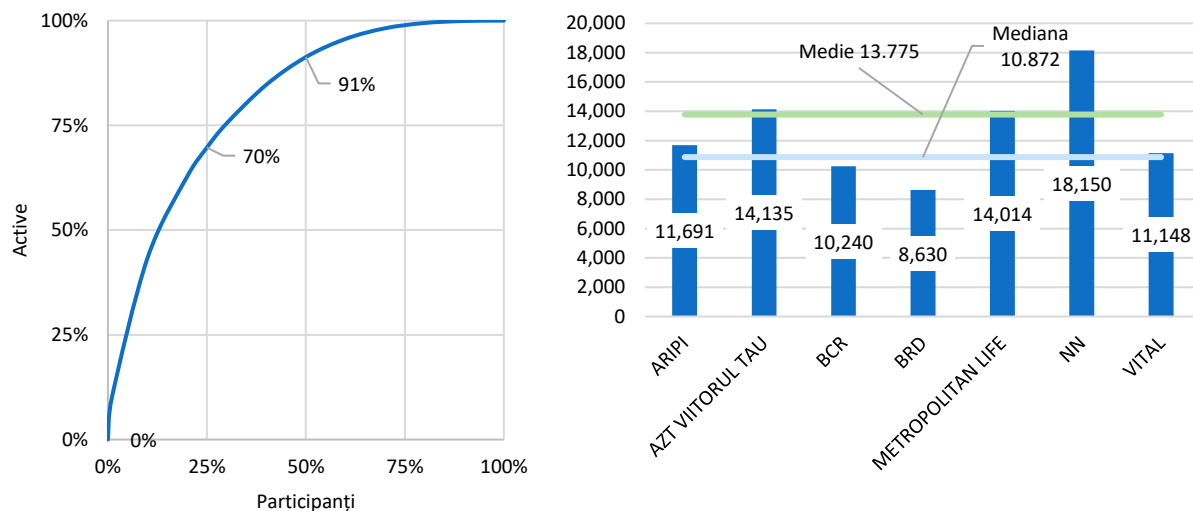
Tabel 6 Distribuția pe regiuni a contribuțiilor totale în luna iunie 2023 (milioane lei)

București	277	Dolj	16	Harghita	8	Covasna	5
Cluj	47	Bihor	14	Hunedoara	8	Sălaj	5
Timiș	45	Galați	13	Buzău	7	Vaslui	5
Brașov	26	Bacău	12	Vâlcea	7	Tulcea	4
Ilfov	22	Arad	12	Dâmbovița	7	Călărași	4
Iași	22	Suceava	11	Botoșani	6	Teleorman	4
Argeș	22	Maramureș	11	Bistrita-Năsăud	6	Caraș-Severin	4
Sibiu	22	Alba	9	Brăila	5	Ialomița	3
Prahova	21	Olt	9	Gorj	5	Giurgiu	3
Constanța	18	Neamț	9	Vrancea	5	Mehedinți	3
Mureș	17	Satu Mare	8				

Sursa: prelucrare ASF

În ceea ce privește contribuțiile lunare totale, se păstrează diferența accentuată între regiuni, Municipiul București înregistrând cele mai mari valori (277 milioane lei), urmat de Cluj (47 milioane lei) și Timiș (45 milioane lei). La polul opus se află sudul țării – Teleorman, Caraș-Severin, Ialomița, Giurgiu și Mehedinți înregistrând cele mai scăzute valori (între 2,8 și 3,8 milioane lei).

Grafic 19 Distribuția cumulată a activelor participanților (stânga) și valoarea medie a activelor per participant în funcție de fond la 30 iunie 2023

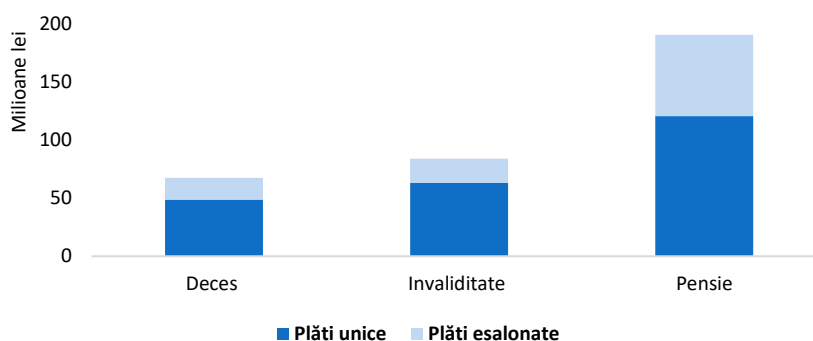
Sursa: prelucrare ASF

Distribuția valorii conturilor participanților arată o concentrare mare, 70% din active fiind deținute de doar 25% din participanți. Cel mai mare cont are o valoare de 1,91 milioane lei, iar cel mai mic are o valoare de 1 leu. Totodată, 20% dintre participanți dețin active sub valoarea de 1.098 lei.

3.4. Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces

Pe parcursul semestrului I al anului 2023 au fost efectuate plăți ale activului personal net în valoare de circa 341 milioane lei către 19.394 participanți sau beneficiari. Din valoarea totală a plăților efectuate, un procent de 56% este aferent deschiderii dreptului la pensie, 20% ca urmare a decesului participantului și 25% ca urmare a invalidității.

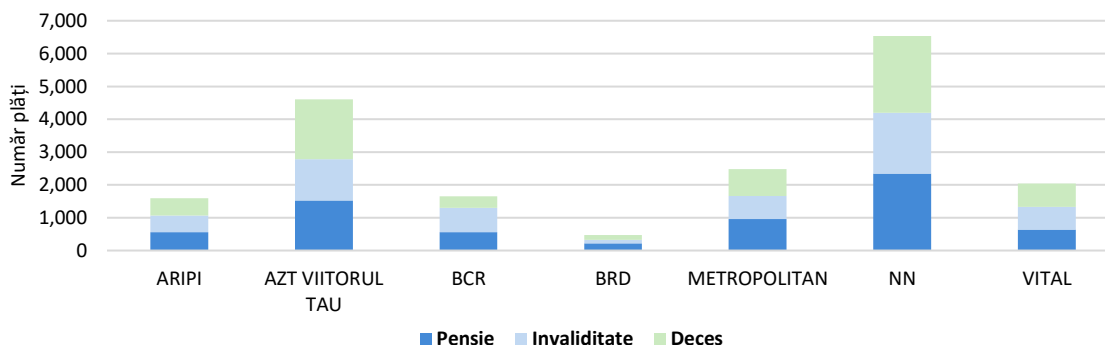
Grafic 20 Valoarea activului net personal plătit în perioada ianuarie-iunie 2023

Sursa: prelucrare ASF

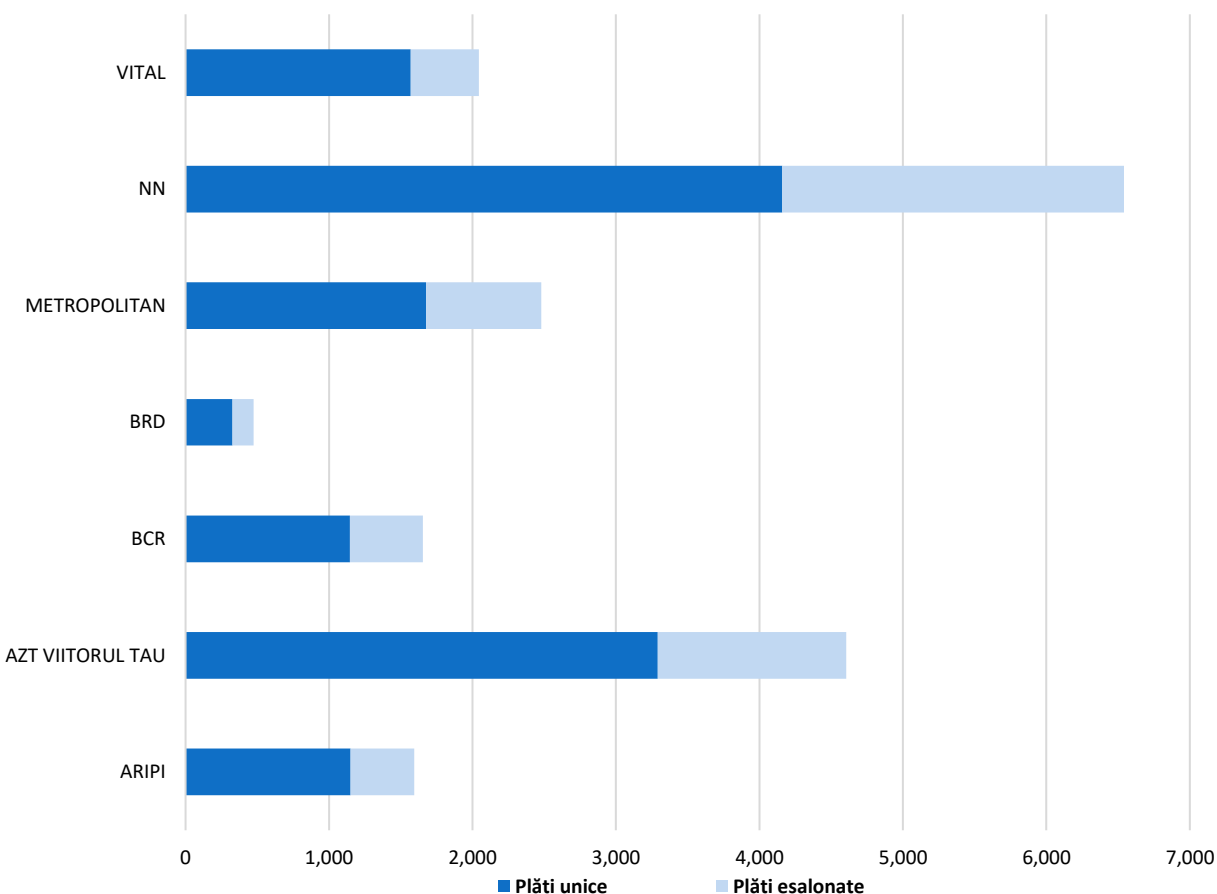
În semestrul I 2023, ca și modalitate de plată a activului personal net, 68% dintre participanți/beneficiari au preferat plățile unice în detrimentul celor eșalonate. Ca urmare a deschiderii dreptului la pensie, au fost efectuate plăți unice în valoare de 120 milioane lei și plăți eșalonate în valoare de circa 70 milioane lei. Au fost înregistrate plăți unice în cuantum de 48,6 milioane lei și plăți eșalonate în cuantum de 18,6 milioane lei către beneficiarii activului personal net ca urmare a decesului participantului. Pentru invaliditate, cuantumul activului net personal plătit a fost de aproximativ 63 milioane de lei aferent plăților unice și 20,8 milioane lei prin plăți eșalonate.

Grafic 21 Structura plăților activului personal net în perioada ianuarie-iunie 2023

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 22 Numărul plăților efectuate din fond în funcție de modalitatea de plată în perioada ian. - iun. 2023

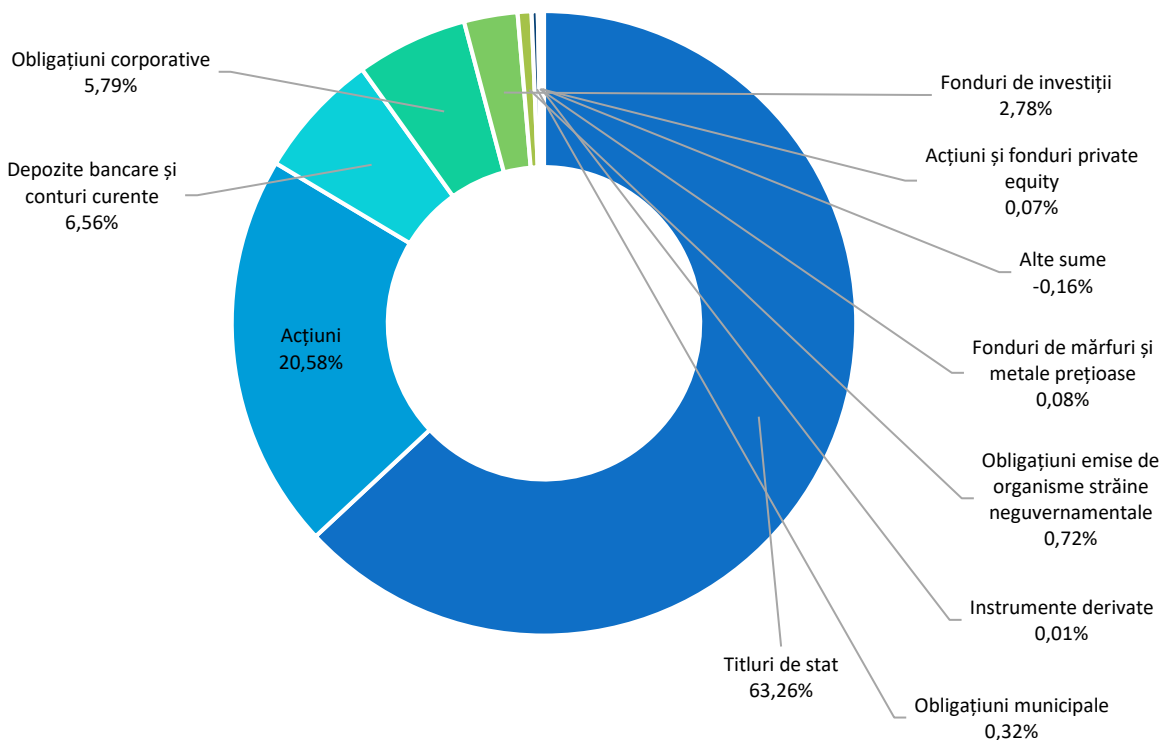
Sursa: prelucrare ASF

Cele mai mari ponderi în totalul plăților activului personal net în primele șase luni ale anului 2023 au fost înregistrate de FPAP NN (34%), FPAP AZT Viitorul Tău (24%) și FPAP Metropolitan Life (13%), fiind și fondurile cu cel mai mare număr de participanți. Deschiderea dreptului la pensie reprezintă ponderea cea mai mare în plățile fondurilor de pensii administrate privat.

3.5. Structura investițiilor

Conform legislației în vigoare, fondurile de pensii private urmează o strategie generală prudentă, investițiile acestora fiind realizate preponderent în obligațiuni suverane, dar și în companii listate pe piața de capital, care sunt transparente și care respectă governanța corporativă, stimulând astfel dezvoltarea pieței primare și secundare. Totodată, fondurile de pensii private au un orizont investițional pe termen lung și reprezintă în același timp o sursă stabilă capital pentru finanțarea economiei și a statului român.

Grafic 23 Structura investițională a tuturor fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2023¹⁰

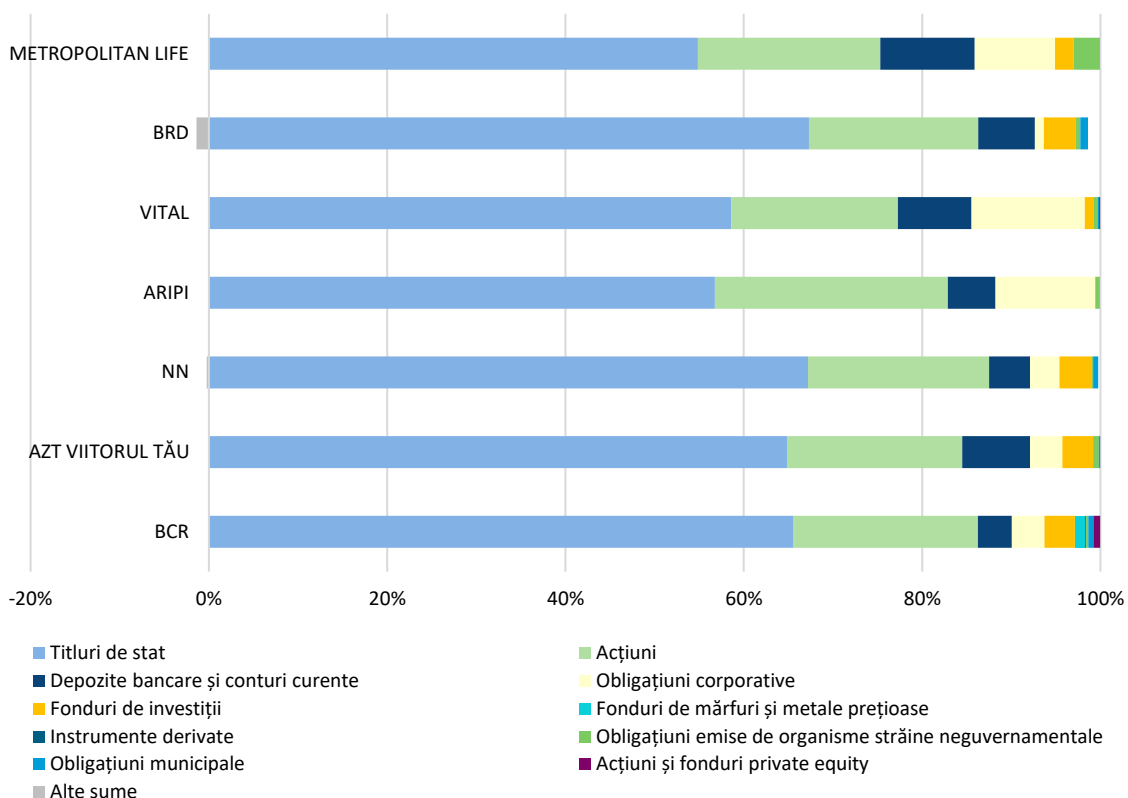

Sursa: prelucrare ASF

Toate fondurile de pensii administrate privat au investit majoritar în obligațiuni suverane, în procente de peste 54% din activele totale. Dintre cele șapte fonduri de pensii administrate privat, FPAP BRD a investit cel mai mare procent din active în titluri de stat, aproximativ 69,26%. Alte instrumente financiare precum acțiunile sau obligațiunile corporative se regăsesc în portofoliile investiționale ale fondurilor de pensii în procente semnificative.

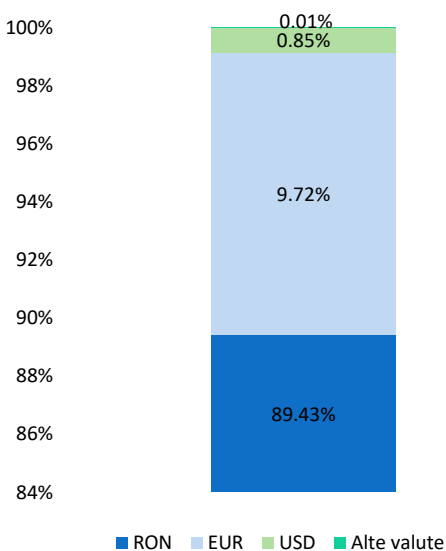
¹⁰ Începând cu această ediție a raportului, ASF evidențiază distinct categoria *Acțiuni și fonduri private equity*. Anterior, acțiunile private equity erau incluse în clasa *Acțiuni*, iar fondurile private equity în clasa *fonduri de investiții*.

Grafic 24 Structura portofoliilor investiționale ale fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2023

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 25 Structura valutară a fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2023

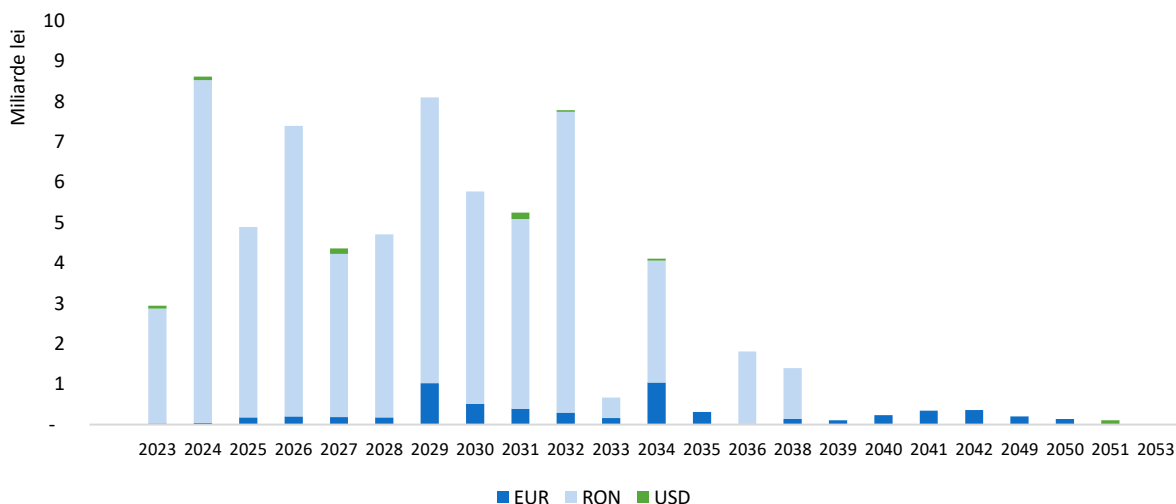

Sursa: prelucrare ASF

La data de 30 iunie 2023, investițiile locale ale fondurilor de pensii administrate privat au înregistrat un procent de aproximativ 89,4%, iar din plasamentele în valută, ponderea cea mai mare au avut-o plasamentele în euro (9,72%) și dolar american (0,85%). Două fonduri de pensii administrate privat au utilizat instrumente de acoperire a riscului valutar la finalul lunii iunie 2023.

Valoarea plasamentelor în titluri de stat ale fondurilor de pensii administrate privat la finalul semestrului I 2023 a fost de 69,62 miliarde de lei. Dintre acestea, titlurile de stat denumite în lei înregistrează un procent semnificativ (90,29%), urmate de cele denumite în euro fiind 8,75% și în dolar american 0,96%. În cazul emisiunilor în lei, cele mai mari valori au fost înregistrate de titlurile de stat cu maturitatea în 2024, 2026, 2029 și 2032. O mare parte din emisiunile în euro ajung la scadență în 2029 și 2034. Toate titlurile de stat din portofoliile fondurilor de pensii din Pilonul II sunt emise exclusiv de statul român.

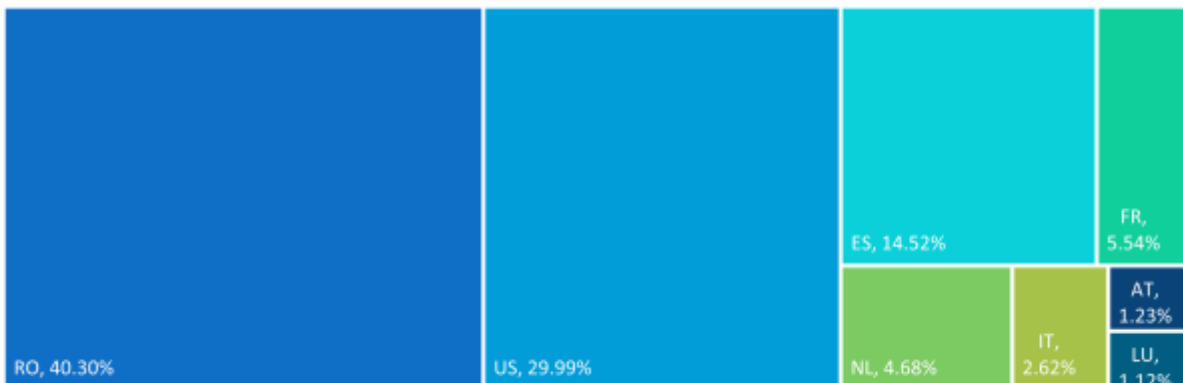
Grafic 26 Structura pe valute și scadențe a titlurilor de stat din portofoliile fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2023

Sursa: prelucrare ASF

La finalul lunii iunie 2023, investițiile în obligațiuni corporative au fost în cuantum de 6,37 miliarde lei, având o pondere de 5,79% în totalul activelor fondurilor de pensii administrate privat. Investițiile în obligațiunile emise de organisme străine neguvernamentale s-au situat la un procent de 0,72%, investițiile în obligațiuni municipale fiind de 0,32%.

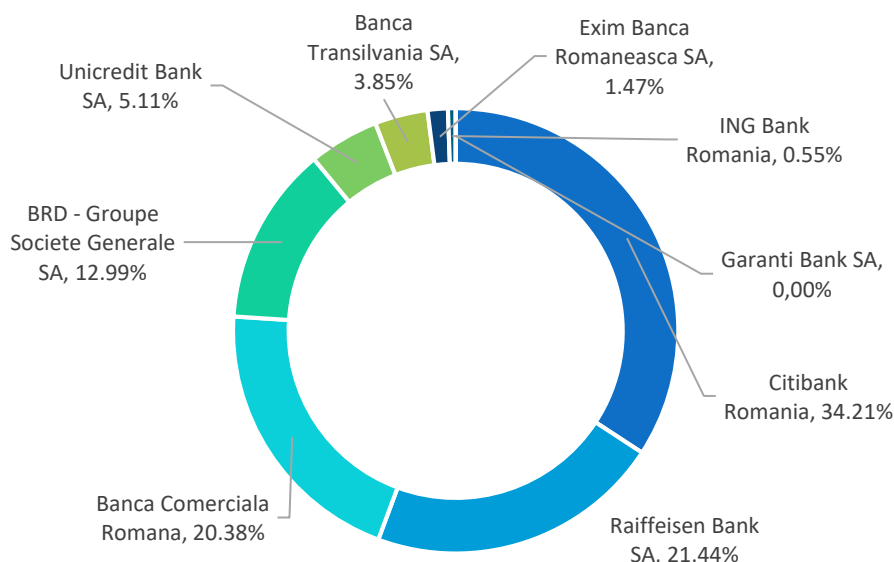
Grafic 27 Structura obligațiunilor corporative în funcție de țara emitentilor la 30 iunie 2023

Sursa: prelucrare ASF

Emitenții obligațiunilor corporative provin din țări precum SUA (30%), Spania (14,5%), Franța (5,5%) Olanda (4,7%), emitenții locali fiind în procent de 40%. Fondurile de pensii administrate privat au investit în obligațiuni corporative românești emise de Banca Comercială Română în procent de aproximativ 20,37% din totalul obligațiunilor corporative, Raiffeisen Bank SA în procent de 12,63%, UniCredit Bank SA în procent de 1, 1% și Alpha Bank România SA în procent de 0,42%.

Grafic 28 Emitenții depozitelor bancare și conturilor curente la 30 iunie 2023

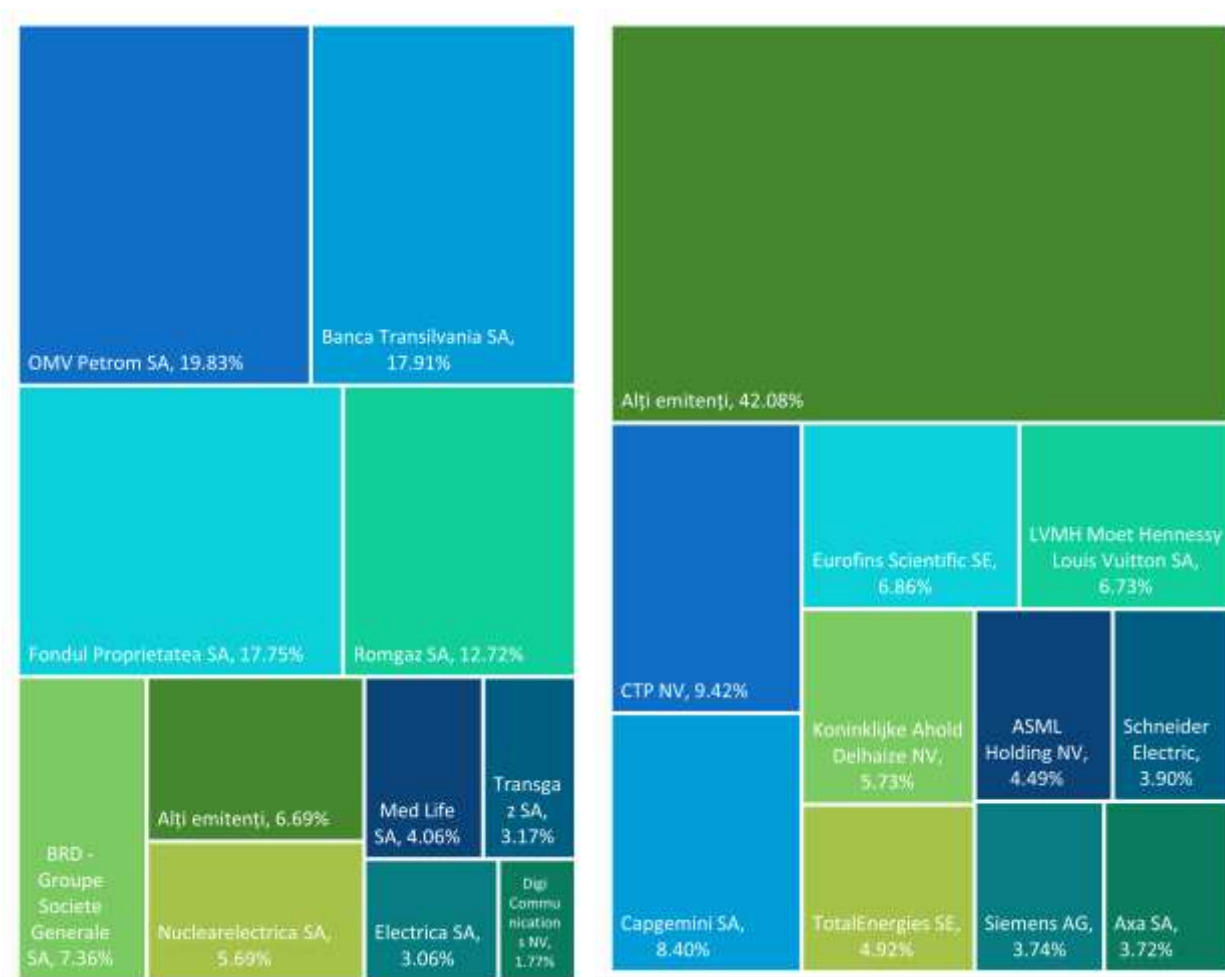

Sursa: prelucrare ASF

Plasamentele fondurilor de pensii administrate privat în depozite bancare și conturi curente, la 30 iunie 2023, se situau în jurul valorii de 7,22 miliarde lei. Principalele instituții la care fondurile de pensii administrate privat dețin depozite bancare sau conturi curente sunt: Citibank România, Raiffeisen Bank SA, Banca Comercială Română, BRD – GSG SA, Unicredit Bank SA și Banca Transilvania SA.

Fondurile de pensii administrate privat investesc în emitenți care respectă guvernanta corporativă și sunt transparente. La 30 iunie 2023, sistemul pensiilor administrate privat din România a investit în acțiuni 22,66 miliarde de lei, respectiv un procent de aproximativ 20,58% din activele totale. Cea mai mare parte a emitenților de acțiuni e reprezentată de companii din România (93%), restul fiind emitenți din alte state (7%).

Grafic 29 Emitenții acțiunilor din portofoliile fondurilor de pensii private din Pilonul II, din România (stânga) și din alte state (dreapta) la 30 iunie 2023

Sursa: prelucrare ASF

La 30 iunie 2023, principalii emitenți de acțiuni erau companiile aflate în topul celor mai tranzacționate companii pe segmentul principal la BVB. În ceea ce privește emitenții străini, majoritatea sunt din Franța, Germania, Olanda și Luxemburg.

Începând cu anul 2013, instrumentele financiare din portofoliile fondurilor de pensii private care se tranzacționează pe piețe financiare sunt evaluate prin marcarea la piață. În această situație, evoluția valorii unitare a activului net a fondurilor de pensii private poate cuprinde pe termen scurt potențiale episoade de volatilitate, fiind influențată de acestea. Prin natura lor, fondurile de pensii private sunt investitori pe termen lung, neavând comportament speculativ, ci mai degrabă unul de păstrare a instrumentelor până la maturitate și încasarea periodică a drepturilor ce li se cuvin aferente acestora (cupoane, dividende etc.).

Pe parcursul istoriei sale, sistemul de pensii private din România a depășit cu bine atât crizele financiare anterioare, cât și alte episoade de volatilitate și de scăderi pe piețele financiare, acesta revenind pe o traiectorie pozitivă la scurt timp. Chiar și în acest context, performanțele anterioare nu pot constitui garanții privind rezultatele viitoare, cu atât mai mult cu cât evoluțiile curente determină multe provocări

de ordin structural, având în vedere dinamica geopolitică pe plan global și tranziția către economii sustenabile din punct de vedere climatic.

3.6. Rate de rentabilitate

Rata de rentabilitate a unui fond de pensii administrat privat pe o perioadă reprezintă diferența dintre valoarea unității de fond din ultima zi lucrătoare a perioadei și valoarea unității de fond din ultima zi lucrătoare ce precedă perioada respectivă, totul raportat la valoarea unității de fond din ultima zi lucrătoare ce precedă perioada respectivă. Rata de rentabilitate anualizată a unui fond de pensii administrat privat se măsoară pentru perioada ultimelor 60 de luni anterioare efectuării calculului.

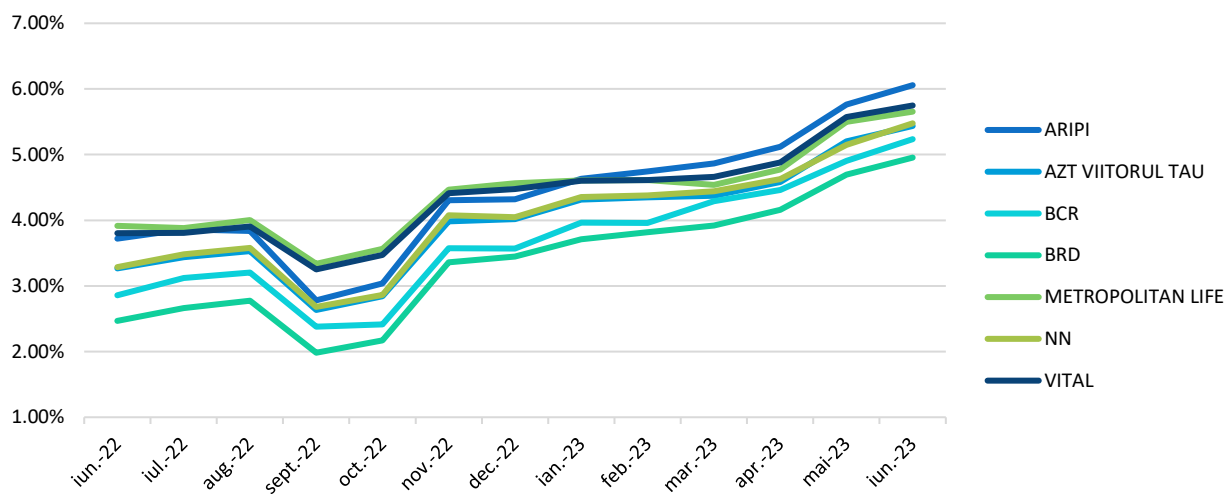
Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii administrate privat au înregistrat următoarele valori la finalul lunii iunie 2023, comparativ cu aceeași lună a anului anterior:

Tabel 7 Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii administrate privat

Denumire fond de pensii administrat privat	Iunie 2022	Iunie 2023
ARIPI	3.7187%	6.0573%
AZT VIITORUL TAU	3.2690%	5.4361%
BCR	2.8578%	5.2351%
BRD	2.4667%	4.9545%
METROPOLITAN LIFE	3.9135%	5.6543%
NN	3.2854%	5.4765%
VITAL	3.8021%	5.7481%

Sursa: ASF

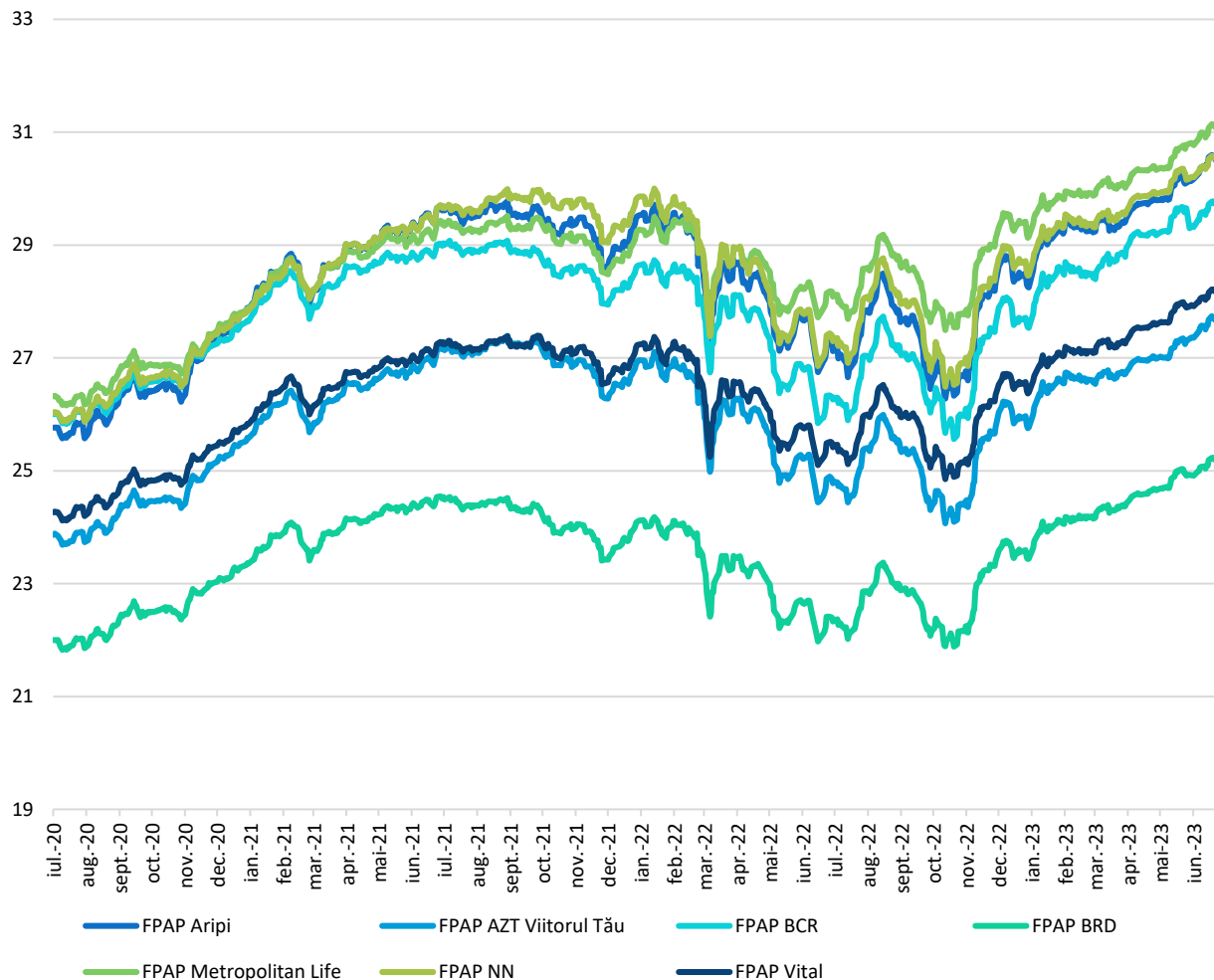
Grafic 30 Evoluția ratelor de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii administrate privat

Sursa: prelucrare ASF

Valoarea unității de fond (VUAN) reprezintă raportul dintre valoarea activului net al fondului de pensii la o anumită dată și numărul total de unități ale fondului la aceeași dată. Pe parcursul semestrului I 2023, valorile unitare ale activelor nete și-au continuat tendințele de creștere demarate la începutul anului.

Grafic 31 Evoluția Valorilor Unitare ale Activelor Nete ale fondurilor de pensii din Pilonul II (lei)

Sursa: prelucrare ASF

3.7. Depozitarii fondurilor de pensii administrate privat

Pe Pilonul II se menține un nivel ridicat de concentrare a depozitarilor fondurilor de pensii administrate privat, BRD – GSG SA având o cotă de piață de 82%, urmată de Raiffeisen Bank SA (14%).

Tabel 8 Depozitarii fondurilor de pensii administrate privat

Depozitar	Fond de pensii	% Active Pilon II
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPAP NN	34.1%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPAP AZT VIITORUL TAU	21.1%
RAIFFEISEN BANK SA	FPAP METROPOLITAN LIFE	14.2%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPAP VITAL	10.2%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPAP ARIPI	9.1%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPAP BCR	7.1%
BANCA COMERCIALĂ ROMÂNĂ SA	FPAP BRD	4.3%

Sursa: prelucrare ASF

4. Fondurile de pensii facultative – Pilonul III

La finalul lunii iunie 2023, zece fonduri de pensii facultative erau înscrise în Registrul Electronic al Autorității de Supraveghere Financiară, fiind administrate de opt societăți de administrare a fondurilor de pensii private. Activitatea de depozitare și custodie a activelor fondurilor de pensii facultative este realizată de doi depozitari.

Valoarea totală a activelor fondurilor de pensii facultative a fost de 4,11 miliarde lei la finalul lunii iunie 2023, în creștere cu aproximativ 24,5% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent. Comparativ cu luna decembrie 2022, valoarea activelor totale a crescut cu 13,5%. Numărul de participanți înregistrați în sistemul pensiilor facultative, la 30 iunie 2023, a fost de 667 de mii de persoane, în creștere cu 6,4% față de finalul anului precedent și cu 13% față de aceeași perioadă a anului 2022.

La nivelul Pilonului III, contribuția medie a participanților cu contribuții virate, la 30 iunie 2023, a fost de aproximativ 157 lei/participant, în creștere cu 2,1% față de aceeași perioadă a anului anterior și în scădere cu 7,24% față de luna decembrie 2022. În perioada ianuarie - iunie 2023, contribuțiile virate în sistemul de pensii facultative au fost în cuantum de aproximativ 285 milioane lei, în creștere cu 19% față de aceeași perioadă a anului 2022.

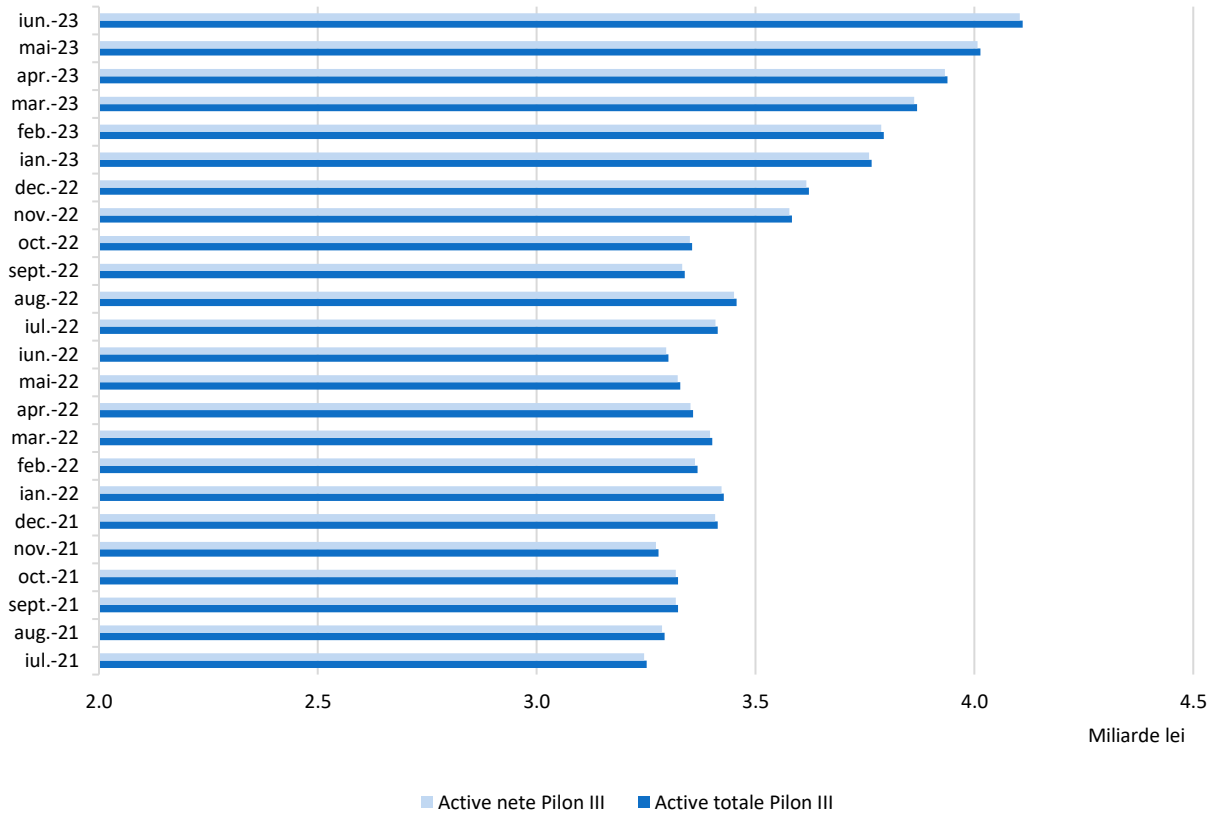
Rata medie ponderată de rentabilitate a tuturor fondurilor de pensii facultative cu grad de risc ridicat a fost 4,92% în iunie 2023, în timp ce rata medie ponderată de rentabilitate a tuturor fondurilor de pensii facultative cu grad de risc mediu a înregistrat un nivel de 4%.

La finalul lunii iunie 2023, valoarea medie a unui cont în sistemul pensiilor facultative era de 6.154 lei, cu 6,6% mai mare comparativ cu finalul anului precedent. În perioada ianuarie-iunie 2023 au fost efectuate plăți ale activului personal net către participanți în cuantum de 58,9 milioane lei pentru 5.601 de participanți și beneficiari.

4.1. Valoarea activelor

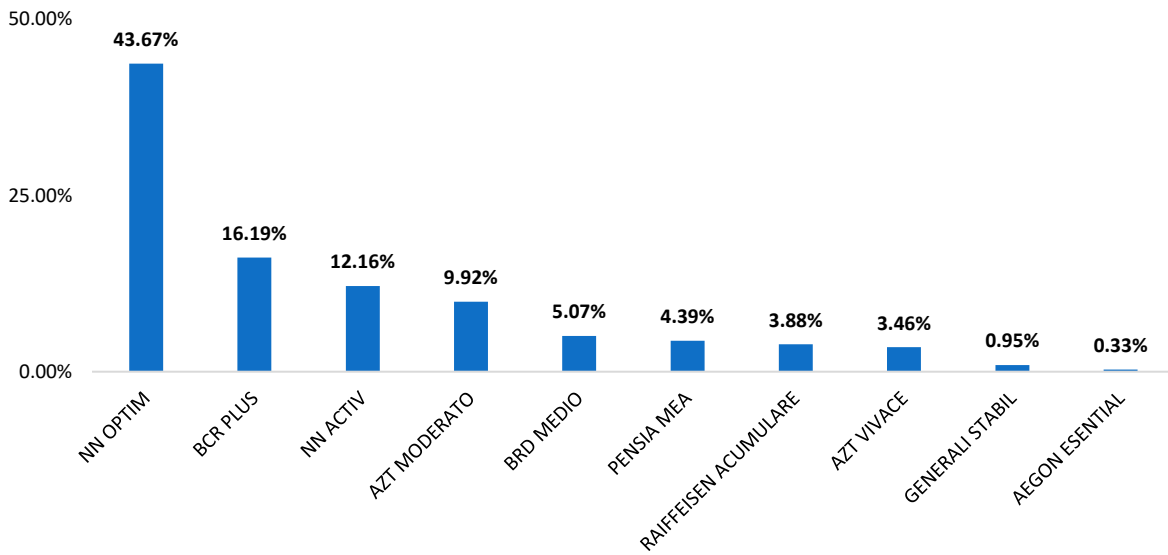
La finalul lunii iunie 2023, valoarea totală a activelor fondurilor de pensii facultative a fost de 4,11 miliarde lei, fiind în creștere cu aproximativ 24,5% comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior, în timp ce valoarea activelor nete era de 4,10 miliarde de lei.

Grafic 32 Valoarea activelor fondurilor de pensii facultative

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 33 Activele nete și cota de piață a fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2023

Sursa: prelucrare ASF

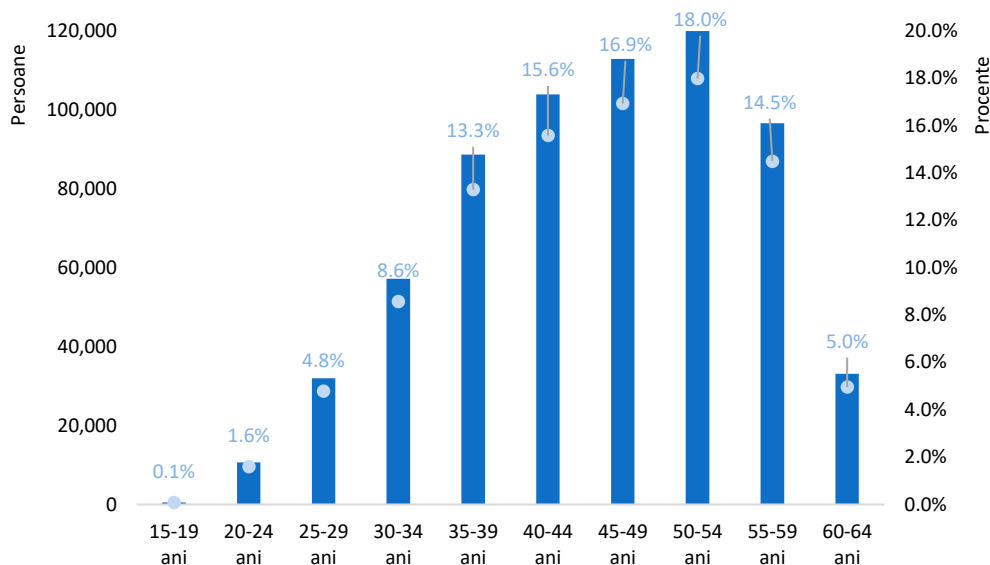
Se observă o concentrare a fondurilor de pensii facultative chiar mai puternică decât în cazul fondurilor de pensii administrate privat (pilonul II), fondurile administrate de NN ASIGURĂRI deținând 55,8% din piață.

4.2. Participanți

La finalul lunii iunie 2023, numărul total al participanților la sistemul de pensii facultative a fost de 666,7 mii de persoane, în creștere cu 13% comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior. De la începutul anului până în luna iunie, inclusiv, s-au înregistrat în sistem aproximativ 44,03 mii de persoane, cu 54% mai mult față aceeași perioadă a anului precedent. Primele trei fonduri de pensii facultative în funcție de numărul de participanți, FPF NN Optim (37%), FPF BCR Plus (22%) și FPF NN Activ (10%) au cumulat un procent de aproximativ 69% din numărul total de persoane înregistrate în sistem.

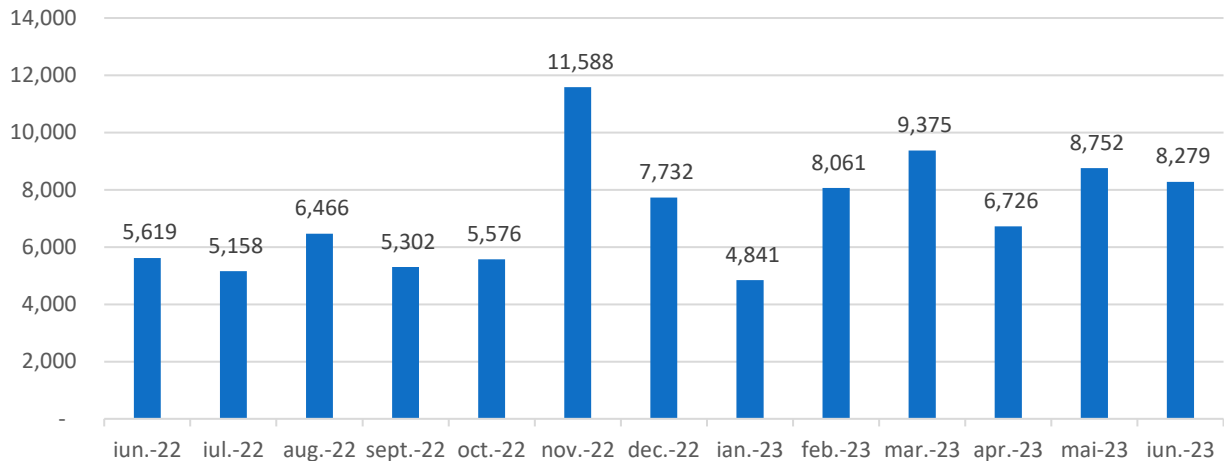
Pe parcursul ultimelor luni, structura participanților în funcție de vârsta acestora și de genul lor a rămas constantă. În ceea ce privește distribuția pe grupe de vârstă, la 30 iunie 2023, ponderea participanților cu vârsta cuprinsă între 16-29 ani a fost de 6,5% din totalul participanților, ponderea celor cu vârstă cuprinsă între 30 și 44 ani a fost de 37,4% și ponderea celor de peste 45 ani a fost de 56,1%. Distribuția participanților pe gen rămâne constantă, ponderea participanților de genul feminin în numărul total de participanți fiind de 51%, iar ponderea persoanelor de gen masculin de 49%.

Grafic 34 Structura pe vârste a participanților la 30 iunie 2023

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 35 Evoluția lunară a numărului de participanți nou intrați în sistemul pensiilor facultative

Sursa: prelucrare ASF

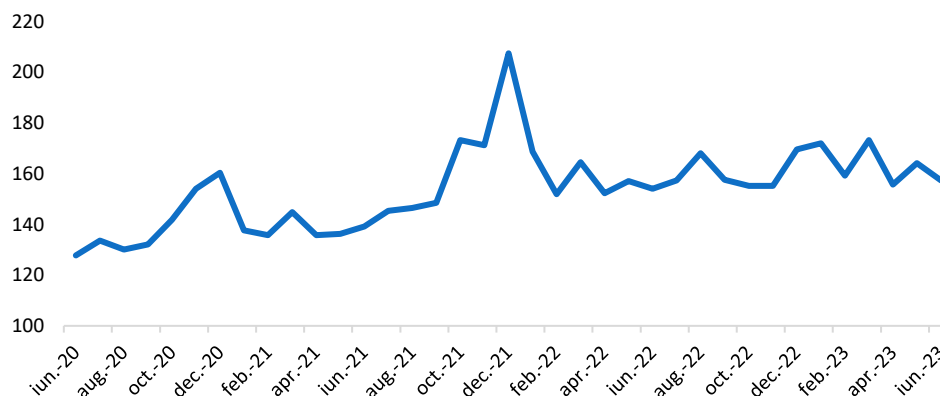
Numărul total de participanți nou intrați în sistem în perioada ianuarie - iunie 2023, a atins nivelul de 46,03 mii de persoane, în creștere cu 54% față de nivelul înregistrat anul anterior.

4.3. Contribuții

De la începutul anului până în luna iunie 2023, inclusiv, au fost virate contribuții brute către fondurile de pensii facultative în valoare de 285 milioane lei, în creștere cu 19% comparativ cu aceeași perioadă a anului 2022. În luna iunie 2023 au fost virate contribuții brute în cuantum de aproximativ 49,1 milioane lei, cu 24% mai mult, comparativ cu luna iunie 2022.

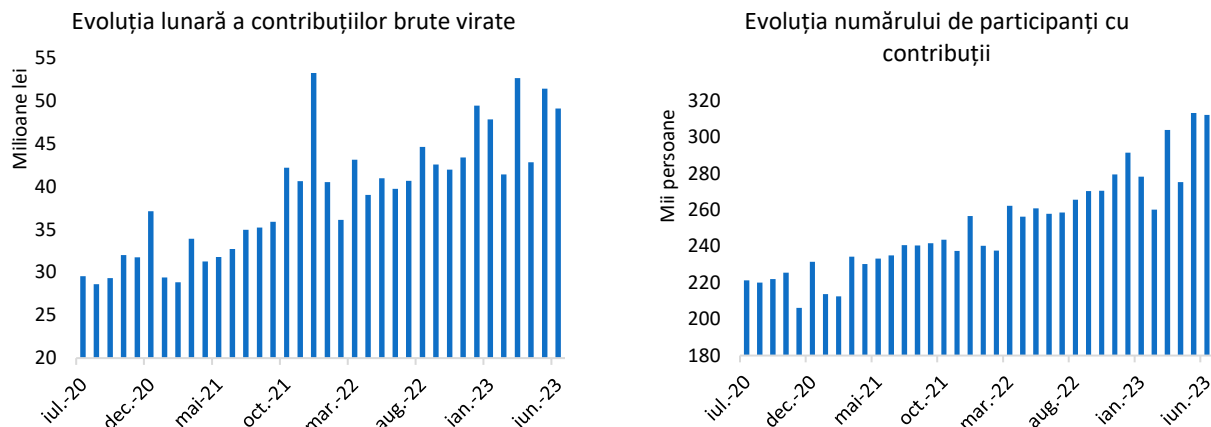
Contribuția medie per participant a fost de circa 157 lei în luna iunie 2023, valoare mai mare cu 2,1% față de aceeași perioadă a anului precedent.

Grafic 36 Evoluția lunară a contribuțiilor medii brute virate

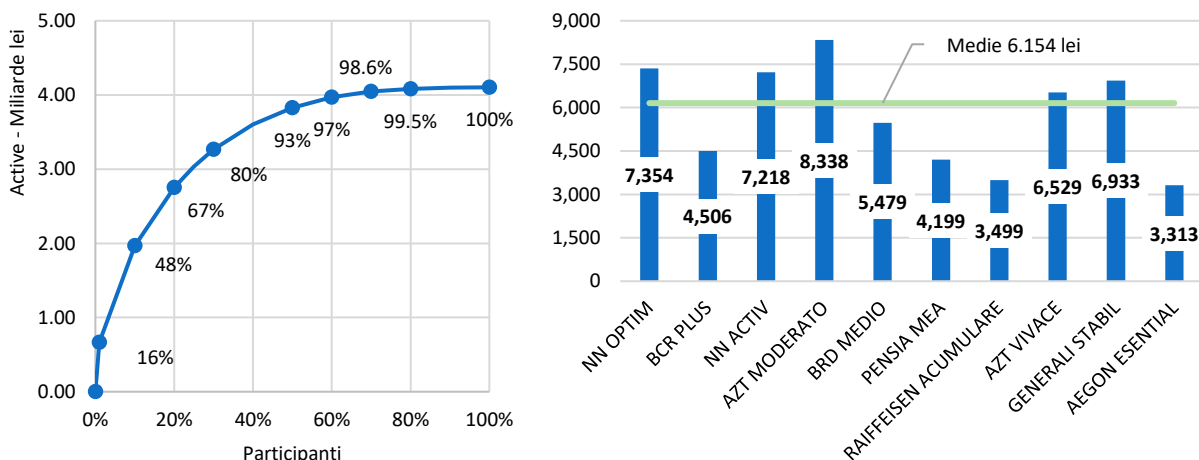
Sursa: prelucrare ASF

Grafic 37 Evoluția lunară a contribuțiilor brute virate (stânga) și a numărului de participanți cu contribuții (dreapta)

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 38 Distribuția cumulată a activelor participanților (stânga) și valoarea medie a activelor per participant în funcție de fond la 30 iunie 2023

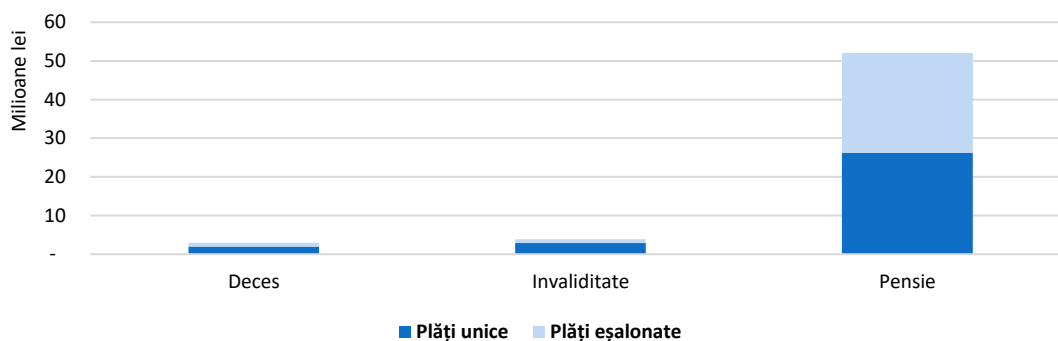
Sursa: prelucrare ASF

Valoarea medie a conturilor participanților înregistrează o variație semnificativă între diferitele fonduri, cu valori cuprinse între 3.313 lei și 8.338 lei. Ca și în cazul pilonului II, valoarea activelor deținute de participanți înregistrează o concentrare ridicată, un procent de 10% din participanți totalizând 48% din active. Cea mai mare valoare a unui cont este de 1,7 milioane lei, în timp ce 20% din participanți dețin active în valoare de sub 406 lei.

4.4. Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces

Pe parcursul semestrului I 2023, au fost efectuate plăți ale activului personal net în cuantum de aproximativ 58,9 milioane lei către 5.601 participanți sau beneficiari. Din valoarea totală a plăților efectuate, un procent de 88% este aferent deschiderii dreptului la pensie, 5% ca urmare a decesului participantului și 7% ca urmare a invalidității.

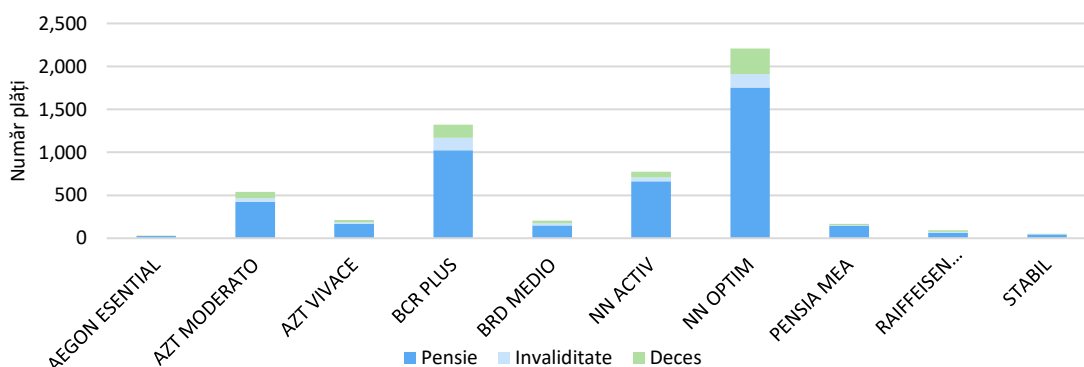
Grafic 39 Valoarea activului net personal plătit în perioada ianuarie-iunie 2023

Sursa: prelucrare ASF

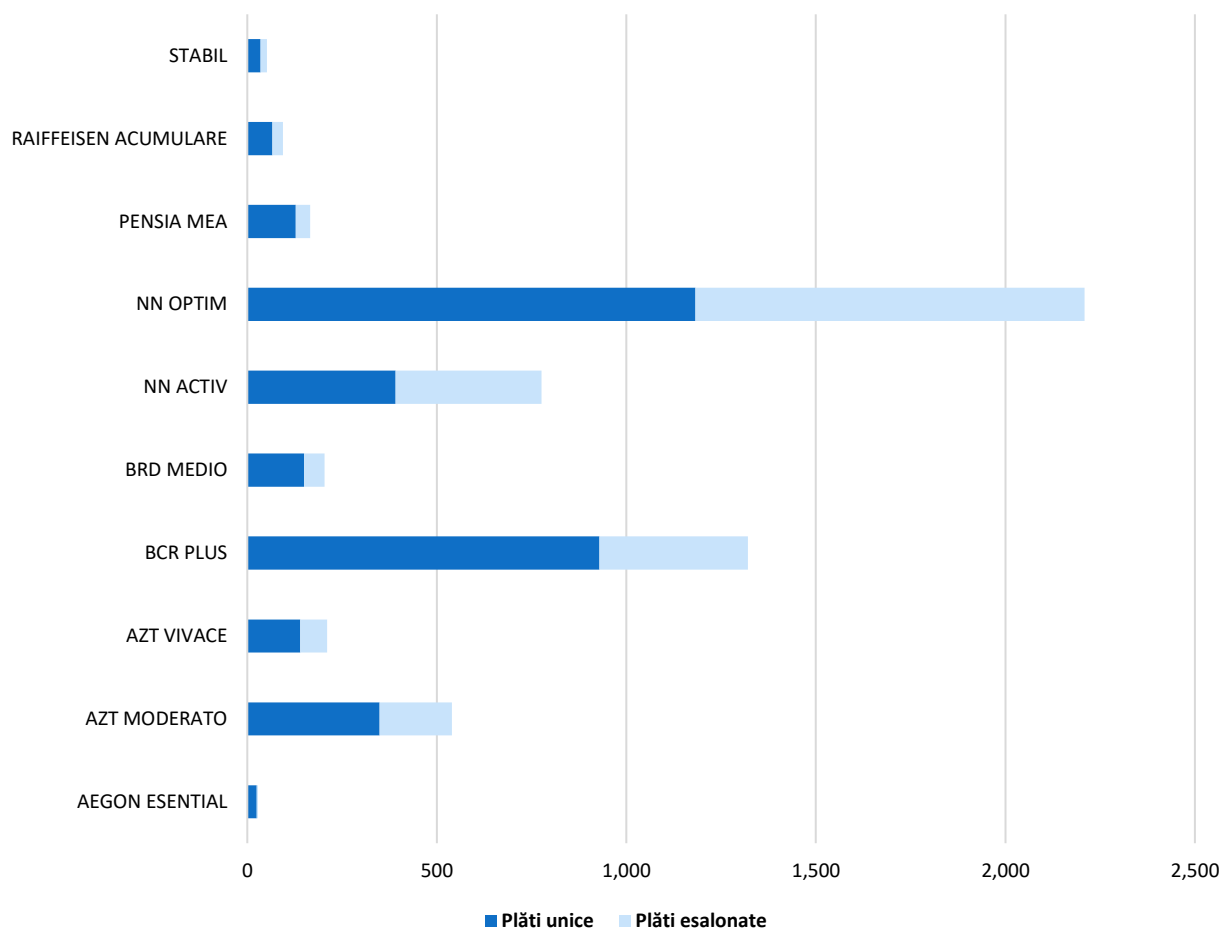
Modalitatea de plată a activului personal net preferată de către participanți/beneficiari în primele trei luni ale anului 2023 a fost plata unică, reprezentând un procent de 53% din totalul numărului de plăți efectuate de fondurile de pensii facultative. Ca urmare a deschiderii dreptului la pensie, au fost efectuate plăți unice în valoare de 26,2 de milioane lei și plăți eşalonate în valoare de 25,8 de milioane lei. Au fost înregistrate plăți unice în cuantum de 1,97 milioane de lei și plăți eşalonate în cuantum de 1,0 mil de lei către beneficiarii activului personal net ca urmare a decesului participantului. Pentru situații de invaliditate, cuantumul activului net personal plătit a fost de aproximativ 2,9 milioane lei aferent plăților unice și 949 de mii de lei prin plăți eşalonate.

Grafic 40 Structura plăților activului personal net în perioada ianuarie-iunie 2023

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 41 Numărul plăților efectuate din fond în funcție de modalitatea de plată în perioada ian. - iun. 2023

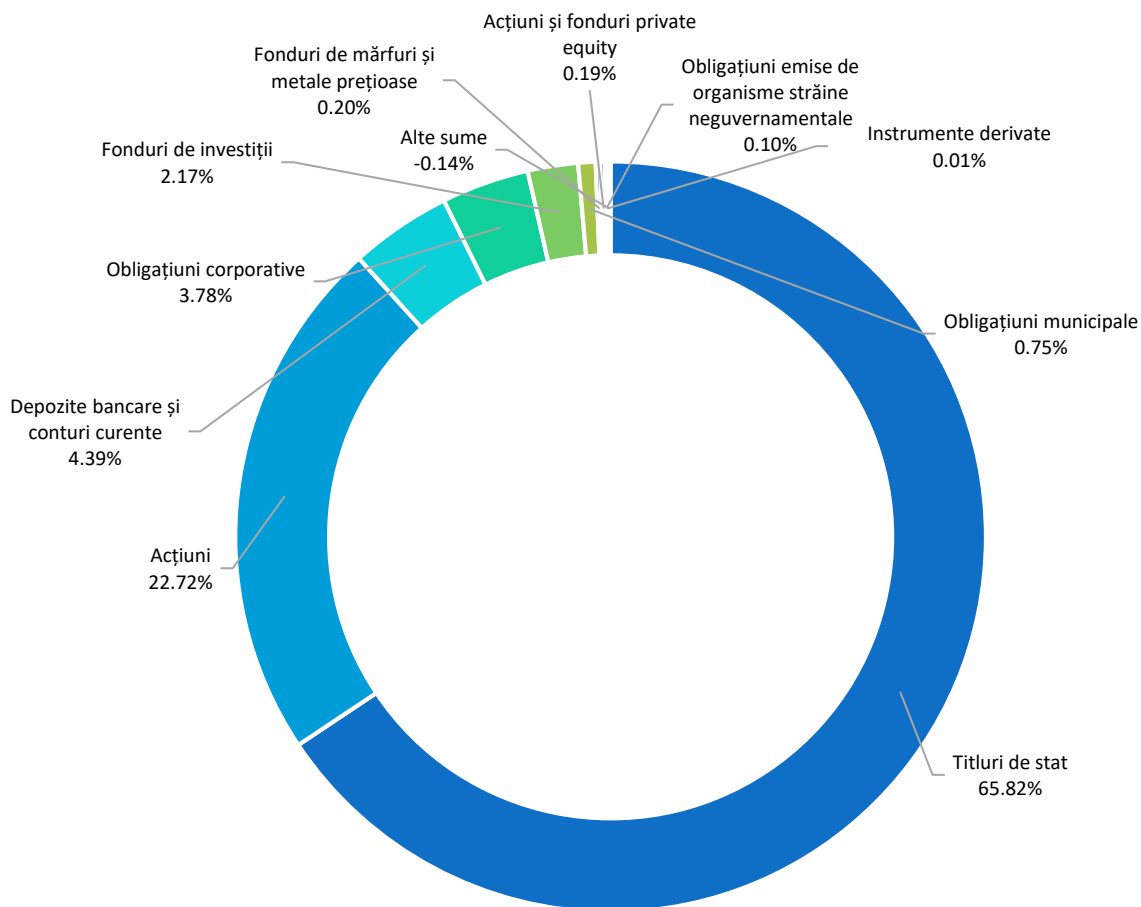
Sursa: prelucrare ASF

Cele mai mari ponderi în totalul plăților activului personal net în primele șase luni ale anului 2023 au fost înregistrate de FPF NN Optim (39%), FPF BCR Plus (24%) și FPF NN Activ (14%). Deschiderea dreptului la pensie reprezintă ponderea cea mai mare în plățile fondurilor de pensii facultative.

4.5. Structura investițiilor

La finalul lunii iunie 2023, titlurile de stat și acțiunile au rămas principalele instrumente financiare în care au investit fondurile de pensii facultative. Investițiile în titluri de stat au reprezentat 65,8% din totalul activelor iar cele în acțiuni 22,7%. O altă categorie importantă de active financiare în care au investit fondurile de pensii facultative este reprezentată de obligațiunile corporative și depozitele bancare.

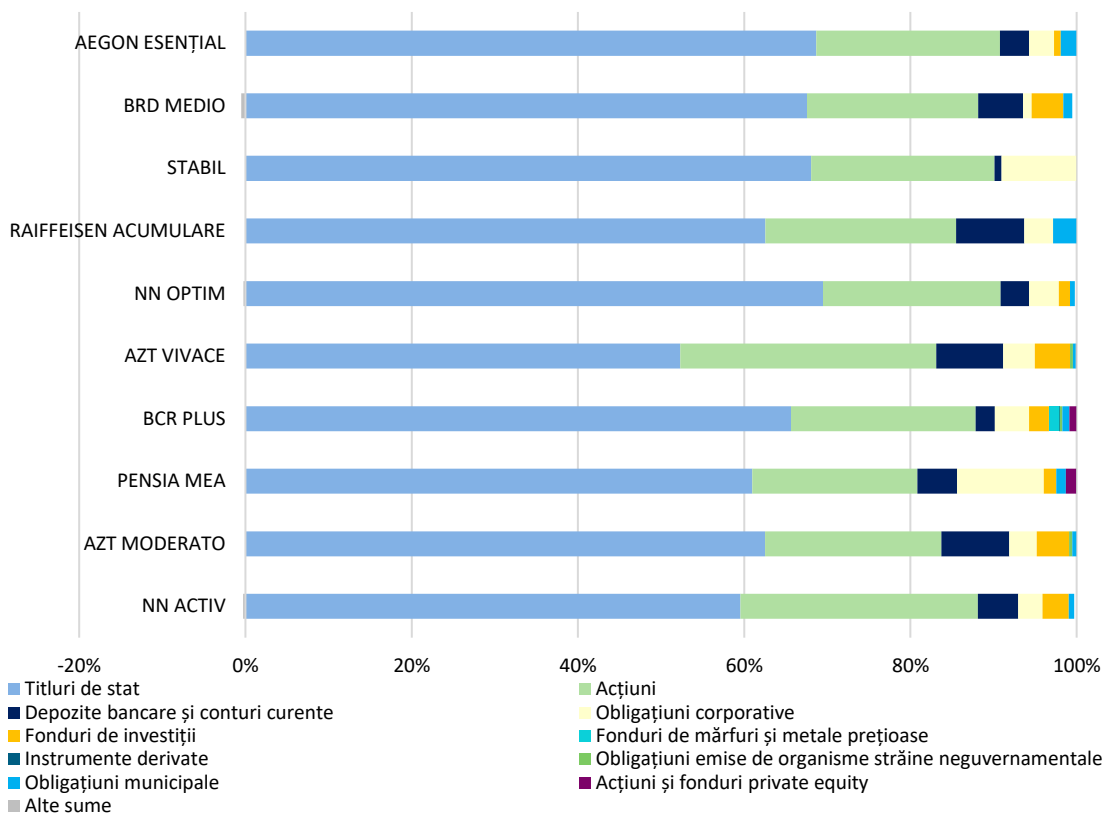
Grafic 42 Structura investițională a tuturor fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2023

Sursa: prelucrare ASF

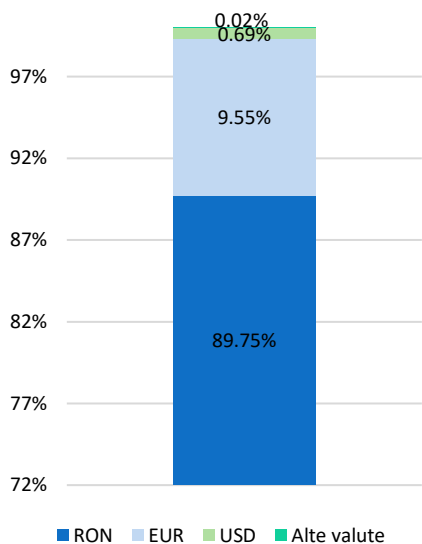
Toate fondurile de pensii facultative au investit majoritar în titluri de stat, în procente de peste 52% din activele totale. Dintre cele zece fonduri de pensii facultative, FPF Aegon Esențial, FPF BRD Medio și FPF NN Optim au investit cel mai mare procent în titluri de stat, având niveluri cuprinse între 68,06% și 69,8%. Alte instrumente financiare precum acțiunile sau obligațiunile corporative se regăsesc în portofoliile investiționale ale fondurilor de pensii facultative în procente relevante.

Grafic 43 Structura portofoliilor investiționale ale fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2023

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 44 Structura valutară a fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2023

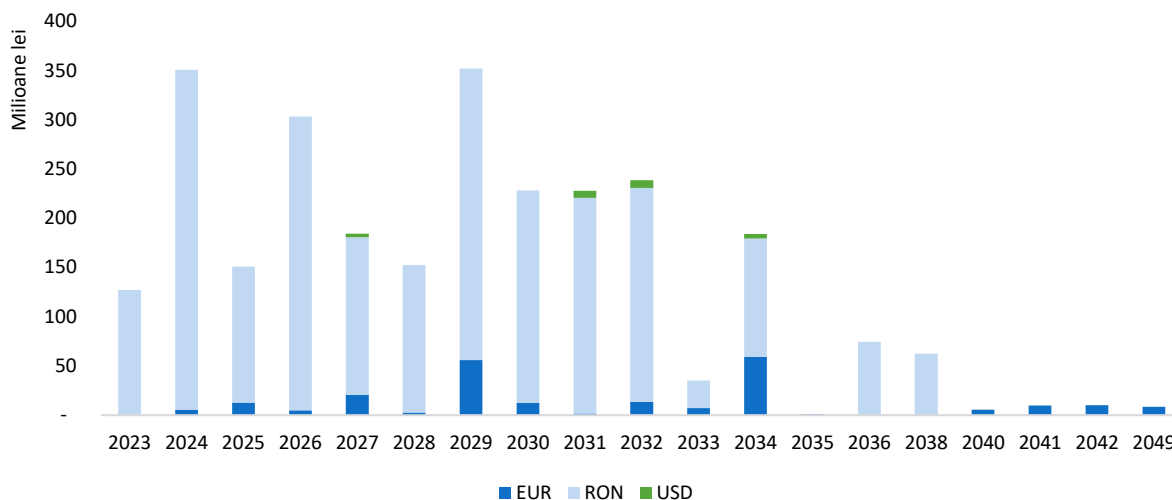

La finalul lunii iunie 2023, investițiile locale ale fondurilor de pensii facultative au înregistrat un procent de aproximativ 90%, iar din plasamentele în valută, ponderea cea mai mare au avut-o cele în euro (9,6%) și dolar american (0,7%). Trei administratori ai fondurilor de pensii facultative au utilizat instrumente de acoperire a riscului valutar în la finalul lunii iunie 2023.

Sursa: prelucrare ASF

Valoarea titlurilor de stat deținute de fondurile de pensii facultative era de 2,7 miliarde de lei, la finalul lunii iunie 2023. Dintre acestea, titlurile de stat denuminate în lei înregistrează un procent semnificativ (90,6%), urmate de cele denuminate în euro fiind 8,6% și în dolar american 0,8%. În cazul emisiunilor în lei, cele mai mari valori au fost înregistrate de titlurile de stat cu data maturității în 2024, 2026 și 2029, iar multe dintre emisiunile în euro ajung la scadență în 2029 și 2034.

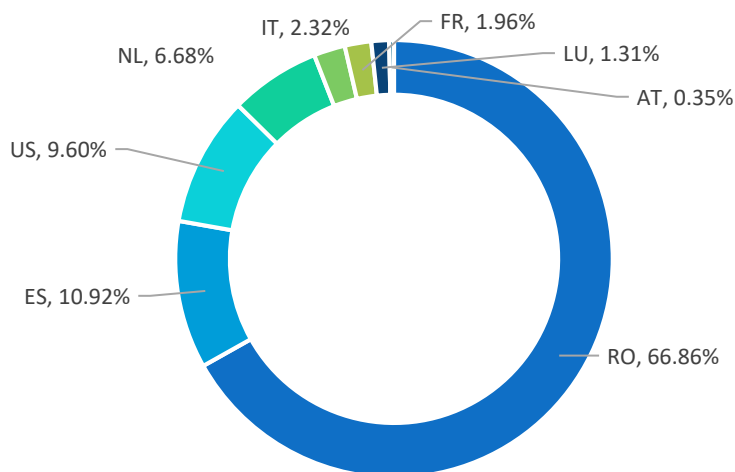
Grafic 45 Structura pe valute și scadențe a titlurilor de stat din portofoliile fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2023

Sursa: prelucrare ASF

La finalul lunii iunie 2023, investițiile în obligațiuni corporative au fost în cuantum de aproximativ 155 de milioane de lei, cu o pondere de circa 3,8% în totalul activelor fondurilor de pensii facultative. Investițiile în obligațiunile emise de organisme străine neguvernamentale au atins un procent de circa 0,1%, investițiile în obligațiuni municipale fiind de 0,7%.

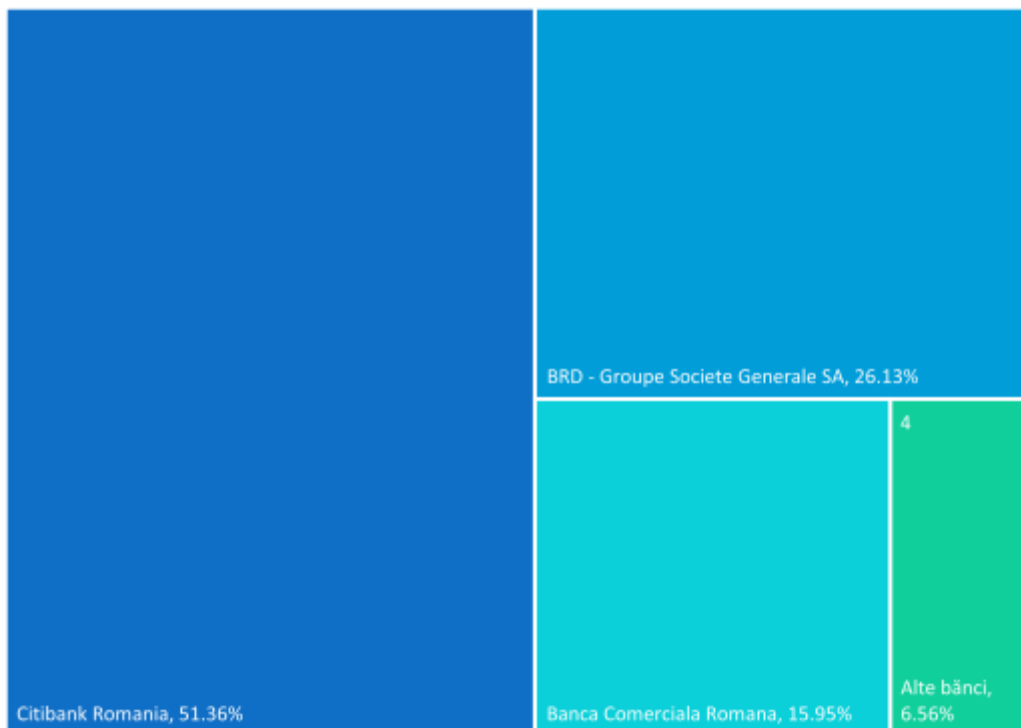
Grafic 46 Structura obligațiunilor corporative în funcție de țara emitenților la 30 iunie 2023

Sursa: prelucrare ASF

Din totalul obligațiunilor corporative, fondurile de pensii facultative au investit 66,9% în instrumente românești, 10,9% în obligațiuni corporative emise de emitenți din Spania, respectiv 9,6% în obligațiuni corporative emise de companii din SUA. Principalele obligațiuni corporative în care au investit fondurile de pensii facultative sunt emise de Banca Comercială Română în procent de 38% din totalul obligațiunilor corporative, urmate de cele emise de Raiffeisen Bank SA (14%) și de cele emise de către Banca Transilvania (6,6%), respectiv Unicredit Bank SA (6,08)%.

Grafic 47 Emitenții depozitelor bancare și conturilor curente la 30 iunie 2023

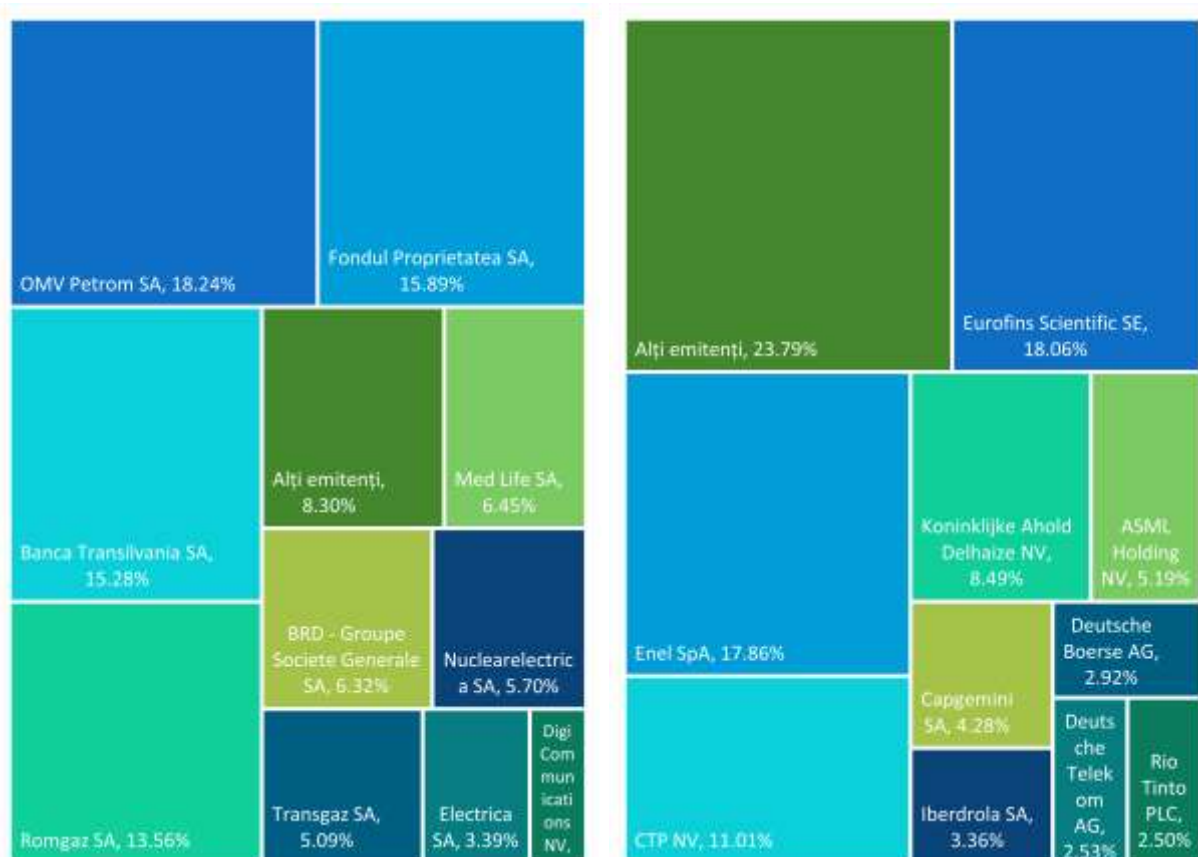

Sursa: prelucrare ASF

Plasamentele fondurilor de pensii facultative în depozite bancare și conturi curente au înregistrat un nivel de 180 de milioane de lei la finalul lunii iunie 2023. Principalele instituții la care fondurile de pensii facultative dețin depozite bancare sau conturi curente sunt: Citibank România, BRD - Groupe Société Générale SA și Banca Comercială Română.

Fondurile de pensii din Pilonul III investesc în emitenți care respectă governanța corporativă și sunt transparenți. La 30 iunie 2023, sistemul pensiilor facultative din România a investit în acțiuni în procent de aproximativ 23%, reprezentând 934 milioane de lei. Cea mai mare parte a emitenților de acțiuni e reprezentată de emitenții din România (95,4%), restul fiind companii din alte state (4,6%).

Grafic 48 Emitenții acțiunilor din portofoliile fondurilor de pensii private din Pilonul III, din România (stânga) și din alte state (dreapta)

Sursa: prelucrare ASF

Similar cu Pilonul II, fondurile de pensii facultative au investit cel mai mare procent din acțiuni în emitenți listați pe piața reglementată a BVB. În ceea ce privește emitenții străini, majoritatea sunt din Olanda, Luxemburg, Italia și Germania.

4.6. Rate de rentabilitate

Rata de rentabilitate a fondurilor de pensii facultative reprezintă rata anualizată a produsului randamentelor zilnice, măsurată pe o perioadă de 60 de luni. Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii facultative au înregistrat următoarele valori la finalul lunii iunie 2023 comparativ cu aceeași lună a anului anterior:

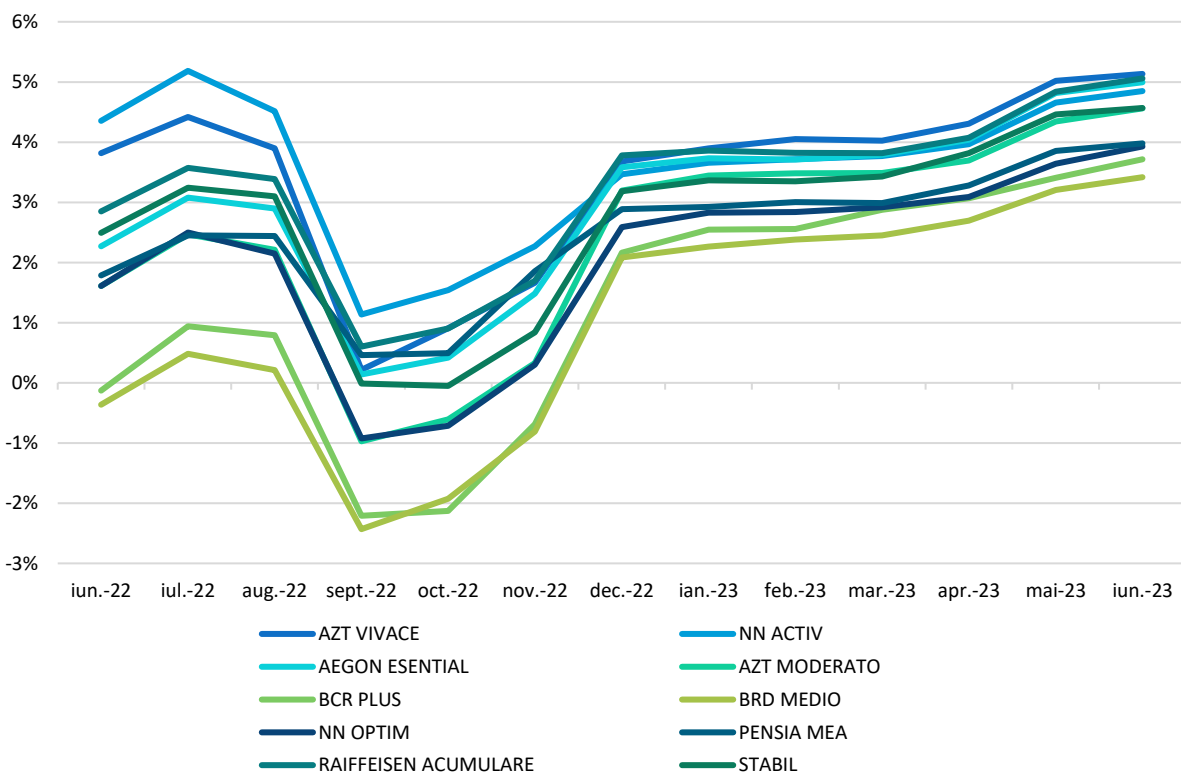
Tabel 9 Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii facultative

Denumire fond de pensii facultative	Iunie 2022	Iunie 2023
AZT VIVACE	3.8163%	5,1338%
NN ACTIV	4.3560%	4,8504%
AEGON ESEŢIAL	2.2673%	4,9953%
AZT MODERATO	1.6122%	4,5614%
BCR PLUS	-0.1294%	3,7154%
BRD MEDIO	-0.3623%	3,4173%
NN OPTIM	1.6093%	3,9283%
PENSIA MEA	1.7875%	3,9793%
RAIFFEISEN ACUMULARE	2.8504%	5,0589%
STABIL	2.4951%	4,5677%

Sursa: ASF

Toate fondurile de pensii facultative au înregistrat creşteri ale ratelor de rentabilitate anualizate, la finalul lunii iunie 2023 comparativ cu aceeaşi perioadă a anului precedent.

Grafic 49 Evoluţia ratelor de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii facultative

Sursa: Prelucrare ASF

Grafic 50 Evoluția Valorilor Unitare ale Activelor Nete ale fondurilor de pensii din Pilonul III (lei)

Sursa: prelucrare ASF

Similar cu Pilonul II, pe parcursul semestrului I 2023, fondurile de pensii facultative au continuat tendința de creștere a valorilor unitare ale activelor nete demarată la începutul anului.

4.7. Depozitarii fondurilor de pensii facultative

Similar ca în Pilonul II, nivelul de concentrare al depozitarii este unul ridicat pentru fondurile de pensii facultative, BRD – GSG având în custodie 95% din activele Pilonului III.

Tabel 10 Depozitarii fondurilor de pensii facultative

Depozitar	Fond de pensii	% Active Pilon III
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF NN OPTIM	43,7%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF BCR PLUS	16,2%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF NN ACTIV	12,2%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF AZT MODERATO	9,9%
BANCA COMERCIALĂ ROMÂNĂ SA	FPF BRD MEDIO	5,1%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF PENSIA MEA	4,4 %
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF RAIFFEISEN ACUMULARE	3,9%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF AZT VIVACE	3,5%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF GENERALI STABIL	1,0%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF AEGON ESENTIAL	0,3%

Sursa: prelucrare ASF

5. Fondurile de pensii ocupaționale

Legea nr. 1/2020 privind pensiile ocupaționale transpune în legislația românească prevederile Directivei UE 2016/2341, IORP II, stabilind condițiile pentru înființarea fondurilor de pensii ocupaționale. Fondurile de pensii ocupaționale au la bază o formă de parteneriat social între angajator și angajații săi, fiind totodată și un factor de stimulare și recompensare a salariaților, precum și de retenție a acestora. Astfel, angajatorul este cel care propune schema de pensii pentru toți salariații, în cadrul contractului colectiv de muncă, și, totodată, în considerarea interesului său legitim de contribuitor la fond, îi reprezintă pe aceștia în relația cu administratorul, care înființează și administrează fondul de pensii ocupaționale.

În anul 2020, au fost elaborate 14 norme în vederea implementării sistemului de pensii ocupaționale. În anul 2021, a fost emisă o singură normă în vederea detalierii unor condiții privind autorizarea administratorilor de pensii ocupaționale. În anul 2022, a fost emisă o normă referitoare la calculul actuarial al provizionului tehnic pentru fondurile de pensii ocupaționale. De asemenea, în ședința Consiliului ASF din data de 09.02.2022 a fost aprobată cererea BCR PENSII, Societate de Administrare a Fondurilor de Pensii Private SA, de autorizare ca administrator al fondurilor de pensii ocupaționale.

De asemenea, în vederea furnizării de informații utile tuturor celor interesați de conceptul, mecanismul de funcționare și beneficiile pensiilor ocupaționale, ASF a elaborat, în anul 2021, materialul „GHIDUL ANGAJATORULUI - Scheme de pensii ocupaționale”, spre a fi publicat pe pagina sa de internet. Angajatorul reprezintă o parte importantă în construcția sistemului de pensii ocupaționale, care necesită îndrumare în procesul de înființare a unei scheme de pensii ocupaționale. *Ghidul angajatorului - Scheme de pensii ocupaționale* cuprinde o serie de informații privind tipurile de scheme de pensii ocupaționale, fondurile de pensii ocupaționale, administratorii acestora, participanții la un fond, aspecte referitoare la contribuțiile, drepturile și obligațiile acestora, transferul activului personal sau încetarea plăților, precum și rolul Autorității de Supraveghere Financiară în reglementarea, autorizarea, supravegherea și controlul entităților care își desfășoară activitatea în acest domeniu.

Introducerea unei noi componente de acumulare în vederea obținerii unei pensii ocupaționale contribuie la dezvoltarea unei culturi bazate pe economisire pe termen lung și asigură un flux de capital autohton economiei prin intermediul investițiilor realizate de fondurile de pensii ocupaționale. În același timp, se creează premisele pentru asigurarea unui venit de înlocuire cât mai ridicat pentru viitorii pensionari, printr-un efort comun al angajatorilor și angajaților.

Listă grafice

<i>Grafic 1 Creștere economică trimestrială (nivel – Indice 2015 – 100)</i>	7
<i>Grafic 2 Creștere economică trimestrială (ca modificare procentuală față de perioada anterioară)</i>	8
<i>Grafic 3 Rata inflației</i>	9
<i>Grafic 4 Obligațiuni suverane la 10 ani</i>	10
<i>Grafic 5 Rata lunară a șomajului</i>	11
<i>Grafic 6 Indicator de sentiment economic (ESI)</i>	12
<i>Grafic 7 Concentrații dioxid de carbon în capitalele europene</i>	13
<i>Grafic 8 Indicatorul CISS pentru riscul sistemic</i>	15
<i>Grafic 9 Activele fondurilor de pensii în statele europene, % PIB, anul 2022</i>	17
<i>Grafic 10 Structura investițională a mijloacelor de economisire pentru pensionare în statele europene în anul 2022 (%)</i>	19
<i>Grafic 11 Valoarea activelor totale ale sistemului de pensii private</i>	20
<i>Grafic 12 Gradul de concentrare al fondurilor de pensii private (în funcție de valoarea totală a activelor la 30 iunie 2023)</i>	21
<i>Grafic 13 Evoluția volatilității zilnice anualizate a fondurilor de pensii din Pilonul II - GARCH (1,1)</i>	22
<i>Grafic 14 Evoluția volatilității zilnice anualizate a fondurilor de pensii din Pilonul III - GARCH (1,1)</i>	22
<i>Grafic 15 Valoarea activelor fondurilor de pensii administrate privat</i>	24
<i>Grafic 16 Activele administrate și cota de piață a fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2023</i>	24
<i>Grafic 17 Evoluția numărului de participanți nou intrați în sistem (axa stângă) și a gradului de repartizare aleatorie (axa dreaptă)</i>	25
<i>Grafic 18 Evoluția lunară a contribuțiilor brute virate și contribuția medie per participant</i>	26
<i>Grafic 19 Distribuția cumulată a activelor participanților (stânga) și valoarea medie a activelor per participant în funcție de fond la 30 iunie 2023</i>	27
<i>Grafic 20 Valoarea activului net personal plătit în perioada ianuarie-iunie 2023</i>	28
<i>Grafic 21 Structura plăților activului net în perioada ianuarie-iunie 2023</i>	28
<i>Grafic 22 Numărul plăților efectuate din fond în funcție de modalitatea de plată în perioada ian. - iun. 2023</i>	29
<i>Grafic 23 Structura investițională a tuturor fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2023</i>	30

<i>Grafic 24 Structura portofoliilor investiționale ale fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2023</i>	31
<i>Grafic 25 Structura valutară a fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2023</i>	31
<i>Grafic 26 Structura pe valute și scadențe a titlurilor de stat din portofoliile fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2023</i>	32
<i>Grafic 27 Structura obligațiunilor corporative în funcție de țara emitenților la 30 iunie 2023</i>	32
<i>Grafic 28 Emitenții depozitelor bancare și conturilor curente la 30 iunie 2023</i>	33
<i>Grafic 29 Emitenții acțiunilor din portofoliile fondurilor de pensii private din Pilonul II, din România (stânga) și din alte state (dreapta) la 30 iunie 2023</i>	34
<i>Grafic 30 Evoluția ratelor de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii administrate privat</i>	35
<i>Grafic 31 Evoluția Valorilor Unitare ale Activelor Nete ale fondurilor de pensii din Pilonul II (lei)</i>	36
<i>Grafic 32 Valoarea activelor fondurilor de pensii facultative</i>	39
<i>Grafic 33 Activele nete și cota de piață a fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2023</i>	39
<i>Grafic 34 Structura pe vârste a participanților la 30 iunie 2023</i>	40
<i>Grafic 35 Evoluția lunară a numărului de participanți nou intrați în sistemul pensiilor facultative</i>	41
<i>Grafic 36 Evoluția lunară a contribuțiilor medii brute virate</i>	41
<i>Grafic 37 Evoluția lunară a contribuțiilor brute virate (stânga) și a numărului de participanți cu contribuții (dreapta)</i>	42
<i>Grafic 38 Distribuția cumulată a activelor participanților (stânga) și valoarea medie a activelor per participant în funcție de fond la 30 iunie 2023</i>	42
<i>Grafic 39 Valoarea activului net personal plătit în perioada ianuarie-iunie 2023</i>	43
<i>Grafic 40 Structura plăților activului personal net în perioada ianuarie-iunie 2023</i>	43
<i>Grafic 41 Numărul plăților efectuate din fond în funcție de modalitatea de plată în perioada ian. - iun. 2023</i>	44
<i>Grafic 42 Structura investițională a tuturor fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2023</i>	45
<i>Grafic 43 Structura portofoliilor investiționale ale fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2023</i>	46
<i>Grafic 44 Structura valutară a fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2023</i>	46
<i>Grafic 45 Structura pe valute și scadențe a titlurilor de stat din portofoliile fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2023</i>	47
<i>Grafic 46 Structura obligațiunilor corporative în funcție de țara emitenților la 30 iunie 2023</i>	47
<i>Grafic 47 Emitenții depozitelor bancare și conturilor curente la 30 iunie 2023</i>	48

<i>Grafic 48 Emitenții acțiunilor din portofoliile fondurilor de pensii private din Pilonul III, din România (stânga) și din alte state (dreapta)</i>	<i>49</i>
<i>Grafic 49 Evoluția ratelor de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii facultative</i>	<i>50</i>
<i>Grafic 50 Evoluția Valorilor Unitare ale Activelor Nete ale fondurilor de pensii din Pilonul III (lei)</i>	<i>51</i>

Listă tabele

<i>Tabel 1 Evoluția Produsului intern brut trimestrial.....</i>	<i>6</i>
<i>Tabel 2 Indicatori de redresare economică.....</i>	<i>13</i>
<i>Tabel 3 Evoluția gradului de penetrare al pensiilor private (activele totale ale mijloacelor de economisire pentru pensionare % PIB).....</i>	<i>16</i>
<i>Tabel 4 Cota de piață a depozitarilor fondurilor de pensii private</i>	<i>21</i>
<i>Tabel 5 Distribuția pe regiuni a contribuției lunare medii în luna iunie 2023 (lei).....</i>	<i>26</i>
<i>Tabel 6 Distribuția pe regiuni a contribuțiilor totale în luna iunie 2023 (milioane lei).....</i>	<i>27</i>
<i>Tabel 7 Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii administrate privat</i>	<i>35</i>
<i>Tabel 8 Depozitarii fondurilor de pensii administrate privat</i>	<i>37</i>
<i>Tabel 9 Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii facultative.....</i>	<i>50</i>
<i>Tabel 10 Depozitarii fondurilor de pensii facultative</i>	<i>52</i>